İŞKUR

2014

SAKARYA

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SAKARYA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2014)

Raporu Hazırlayan

Pirali BAYRAKTAR
İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Son yıllar itibariyle sanayi bakımından hızlı bir gelişim ve değişim süreci yaşayan ve buna bağlı olarak sürekli göç alan İlimiz, beşeri sermaye olan insan kaynakları bakımından avantajlı konumdadır. Coğrafi konumu ve sanayileşme potansiyeli de bu avantajlı konumu destekleyici niteliktedir. Dolayısıyla, gerek sanayileşmedeki hızlı artış ve gerekse beşeri sermayedeki zenginliğimiz işsizlik sorunu noktasında meslekli işsizlerde asgari ücretle işçi bulunamaz noktasına gelinmiştir. Bu nedenle, gerek işsizlikle ve gerekse asgari ücret yetersizliği ile mücadele etmenin yolu da niteliksiz ve vasıfsız işgücüne nitelik kazandırmak, gelişen teknolojiye ve sanayiye uygun meslekli işgücü yetiştirmekten geçmektedir.

Bu bilinçle, İlimiz İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun yapmış olduğu çalışmalarla, bir yandan istihdamın korunması ve bir yandan da istihdamın geliştirilebilmesi, vasıfsızlığın ve mesleksizliğin giderilmesi hedeflenmiştir. İstihdamın söz konusu olduğu bütün alanlarda programlar düzenlenerek, girişimcilik eğitimleri, meslek eğitim kursları, toplum yararına çalışma programları ve çalışanların eğitimine yönelik sertifika programları yoluyla, işsizlik sorununun çözümüne yerel düzeyde destek olunmuştur.

İlimizde, İŞKUR'un verdiği destekle, bir taraftan işverenlerin nitelikli işgücü ihtiyacı karşılanmaya, bir taraftan da işgücüne nitelik kazandırılarak işsizlerin istihdam edilebilirliği artırılmaya çalışılmıştır. Bununla beraber, teknolojik gelişmeler ve artan rekabet koşullarından istihdamın etkilenmemesi için hayat boyu öğrenme anlayışı içerisinde kişisel ve mesleki eğitimlere gereken önem verilmeye gayret gösterilmiştir.

İŞKUR tarafından tüm illerde gerçekleştirilen İş Piyasası Analiz Çalışması; bölgesel farklılıkların izlenmesi, yerel yönetim mekanizmalarına (İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu ve Kurs Yönetimleri) işlerlik kazandırılması, kısa vadede işgücünün şirketlerle eşleştirilmesinin sağlanması, orta vadede işgücüne talep edilen niteliklerin kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesi bakımından da çok büyük önem arz etmektedir.

Dolayısıyla, böylesine önemli bir çalışmaya katkı sağlayan işverenlerimize ve Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline teşekkür eder, çalışmanın işsizlik sorununun çözümü ve istihdama katkı sağlaması noktasında faydalı olmasını dilerim.

Hüseyin Avni ÇOŞ

Sakarya Valisi

ÖNSÖZ

Ülkemizin en büyük sorunu olan işsizliğin önlenebilmesi; işgücü piyasasının geliştirilmesine, eğitimli işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Dolayısıyla, istihdamın artırılmasının yanında istihdamın korunması da işgücünün ihtiyaç duyulan niteliklere uygun bir şekilde eğitilmesi ve yetiştirilmesi ile mümkün olacaktır.

Sakarya İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; İlin işgücü piyasası arz ve talebi arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartarak bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmak ve elde edilen veriler değerlendirilerek İl düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

İŞKUR ve ilgili paydaşların desteğiyle hazırlanan "İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu", TÜİK'le birlikte tespit edilen 10 ve üzeri işçi çalıştıran 1645 işyerinde uygulanmıştır.

Bu çalışma ile İlimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmiş olup, çalışma kapsamında yapılan işyeri ziyaretleri ile işverenlerin talepleri anında alınarak, ihtiyaç duyulan işgücü, İŞKUR'a kayıtlı işsizlerden sağlanmıştır.

Bunun yanında çalışmaya ilişkin olarak yapılan ziyaretler sırasında işveren tarafından talep edilen işgücü, Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından açılacak olan kurslara yön gösterdiği gibi, gelecekte ihtiyaç duyulacak mesleklerin belirlenmesine de ışık tutacaktır.

Bu rapora kuşkusuz en büyük destek, değerli zamanlarını ayırarak araştırmamızı cevaplayan işverenlerimizden gelmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın gerçekleşmesine katkı sağlayan işverenlerimize, formun uygulanması ve raporun hazırlanmasında emeği geçen Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü çalışma arkadaşlarımıza teşekkür eder, yayının İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu, işverenler, akademisyenler ve araştırmacıların çalışmalarında yararlı olmasını dilerim.

Tekin KAYA

Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ iii
ÖNSÖZ iv
İÇİNDEKİLER v
TABLOLAR LİSTESİ vii
GRAFİKLER LİSTESİ viii
KISALTMALAR ix
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 4
BİRİNCİ BÖLÜM 6
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 6
İŞGÜCÜ PİYASASI KAVRAMI 6
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 7
İŞGÜCÜ VE İŞGÜCÜNE KATILIM 7
İŞKUR GÖSTERGELERİ 10
Kayıtlı İşsiz Verileri 11
Açık İş Verileri 11
İşe Yerleştirme Verileri 12
Kurs ve Kursiyer Verileri 13
İşsizlik Ödeneğinden Yararlanan Verisi 14
İKİNCİ BÖLÜM 16
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 16
AMAÇ VE YÖNTEM 16
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 18
Çalışan Verileri 18
İşyeri Verileri 23
AÇIK İŞLER 27
Açık iş verme ve açık iş oranı 27
Eğitim Durumu 32
Beceri İhtiyacı 34
Arama Kanalı 37
Cinsiyet dağılımı 39
İllerin açık iş oranı 41
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 43
Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyerleri 43

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 45
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 48
İstihdam Artışı Beklenen Meslekler 49
İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler 52
SONUÇ 53
KAYNAKÇA 57
EKLER 58
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 58
Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 63
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 64
Ek 4- Ek Tablolar 71

TABLOLAR LİSTESİ

TABLO 1: İŞGÜCÜNE KATILIM, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK ORANLARI,%, SAKARYA, 2008-2013 10
TABLO 2: MESLEKLERE VE CİNSİYETE GÖRE KAYITLI İŞSİZLER, SAKARYA, 2013-2014 11
TABLO 3: AÇIK İŞLERİN DAĞILIMI, 2014 11
TABLO 4: AÇIK İŞLERİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI, 2014 12
TABLO 5: İŞE YERLEŞTİRİLENLER VE İŞE YERLEŞTİRME ORANI, 2014 12
TABLO 6: İŞE YERLEŞTİRİLENLERİN DAĞILIMI, 2014 13
TABLO 7: KURS VE KURSİYERLERİN DAĞILIMI, 2014 13
TABLO 8: KURS VE KURSİYERLERİN DAĞILIMI, 2014 13
TABLO 9: İŞSİZLİK ÖDENEĞİNE BAŞVURANLARIN MESLEK VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI, 2014 14
TABLO 10: İŞSİZLİK ÖDENEĞİ HAK EDENLERİN MESLEK VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI, 2014 15
TABLO 11: İŞKUR İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI (2007-2013) 17
TABLO 12: SEKTÖRLERE GÖRE TOPLAM ÇALIŞANLARIN DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 19
TABLO 13: SEKTÖRLERE GÖRE KADIN VE ERKEK ORANLARI, SAKARYA, 2013 20
TABLO 14: ÇALIŞANLARIN MESLEK GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI, TÜRKİYE, SAKARYA, 2014 21
TABLO 15: EN FAZLA ÇALIŞANI OLAN İLK ON MESLEĞİN ÇALIŞANLAR İÇİNDEKİ ORANI, SAKARYA, 2014 22
TABLO 16: SEKTÖRLERE GÖRE İŞKUR'DAN FAYDALANAN İŞYERİ ORANLARI, SAKARYA, 2014 24
TABLO 17: YABANCI ORTAKLIK OLAN İŞYERLERİ VE ÇALIŞAN İLİŞKİSİ, SAKARYA, 2014 25
TABLO 18: İHRACAT YAPAN İŞYERLERİ VE SEKTÖR İLİŞKİSİ, SAKARYA, 2014 25
TABLO 19: PART-TİME ÇALIŞMA YAPAN İŞYERLERİ VE SEKTÖR İLİŞKİSİ, SAKARYA, 2014 26
TABLO 20: AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 27
TABLO 21: AÇIK İŞİ OLAN İŞYERLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 28
TABLO 22: İŞYERLERİNİN YAŞLARINA GÖRE AÇIK İŞ VERME ORANI, AÇIK İŞ ORANI SAKARYA, 2014 29
TABLO 23: SEKTÖRLERE VE İŞYERLERİNİN YAŞLARINA GÖRE AÇIK İŞ VERME ORANI, SAKARYA, 2014 30
TABLO 24: MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞ ORANI, AÇIK İŞ DAĞILIMI SAKARYA, 2014 30
TABLO 25: MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 31
TABLO 26: EĞİTİM DURUMUNA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 34
TABLO 27: EĞİTİM DURUMUNUN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 35
TABLO 28:SEKTÖRLERE GÖRE ARAMA KANALLARININ DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 38
TABLO 29: ARAMA KANALLARI EĞİTİM İLİŞKİ DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 38
TABLO 30: AÇIK İŞLERİN ARAMA KANALLARINA GÖRE DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 39
TABLO 31: AÇIK İŞLERİN ARAMA KANALLARI VE MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 39
TABLO 32: AÇIK İŞLERİN CİNSİYET VE SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 40
TABLO 33: AÇIK İŞLERİN CİNSİYET VE MESLEK GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 40
TABLO 34: AÇIK İŞLERİN CİNSİYET VE MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 41
TABLO 35: İLLERİN AÇIK İŞ ORANLARI, 2014 42
TABLO 36: TGÇM SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 43
TABLO 37: TGÇM GRUPLARININ DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 44
TABLO 38: TGÇM DAĞILIMI, TÜRKİYE, SAKARYA, 2014 45
TABLO 39: TGÇM MESLEK GRUPLARINA GÖRE KARŞILANMA DURUMU, SAKARYA, 2014 46
TABLO 40: TGÇM GÜÇLÜK ÇEKME NEDENLERİNİN MESLEK İÇİNDEKİ DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 47
TABLO 41: NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİNİN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI, 2014 49
TABLO 42: NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİNİN MESLEK GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI, 2014 50
TABLO 43: NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİNİN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI, 2014 51

GRAFİKLER LİSTESİ

GRAFİK 1:İŞGÜCÜ ÇATISI 8
GRAFİK 2: İŞGÜCÜNE KATILIM, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK ORANLARI, SAKARYA, TÜRKİYE, DÜNYA 2013 9
GRAFİK 3: İŞGÜCÜNE KATILIM, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK ORANLARI, SAKARYA, TÜRKİYE 2013 10
GRAFİK 4: ANA MESLEK GRUPLARINA GÖRE KADIN VE ERKEK ORANLARI, SAKARYA, 2014 22
GRAFİK 5: İŞYERİ ÖZELLİKLERİ ORANLARI, SAKARYA, 2014 23
GRAFİK 6: İŞYERLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 24
GRAFİK 7: MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞ ORANI, AÇIK İŞ DAĞILIMI SAKARYA, 2014 31
GRAFİK 8:AÇIK İŞ ORANIN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI 32
GRAFİK 9: EĞİTİM DURUMUNA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 33
GRAFİK 10: EĞİTİM DURUMUNA VE CİNSİYET DURUMUNA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 33
GRAFİK 11: AÇIK İŞLERİN BECERİLERE GÖRE DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 35
GRAFİK 12: BECERİLER VE CİNSİYETE GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 36
GRAFİK 13:AÇIK İŞLERİN ARAMA KANALLARINA GÖRE DAĞILIMI, SAKARYA, 2014 37
GRAFİK 14: TGÇM MESLEK GRUPLARINA GÖRE KARŞILANMA ORANLARI, SAKARYA, 2014 46
GRAFİK 15: TGÇM TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME NEDENİ ORANLARI, SAKARYA, TÜRKİYE, 2014 48
GRAFİK 16: NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİNİN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI, 2014 50

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Mevcut durumun analiz edilmesi ve problemlerin teşhis edilmesi, geleceğe dair planlama yapmanın ilk adımıdır.

Uluslararası Çalışma Örgütü(ILO)'nün her yıl yayınladığı Küresel İstihdam Eğilimleri Raporunda da belirtildiği gibi yapılan bütün iyileştirmelere rağmen işsizlik riski devam etmektedir. Bu durum işsizliği azaltmayı ve istihdamı artırmayı amaçlayan aktif işgücü piyasası politikalarının önemini artırmıştır.

TÜİK'in açıklamış olduğu "hane halkı işgücü anketi" sonuçlarına göre Sakarya İli için işgücüne katılma oranı 2013 yılında %54,8 olarak hesaplanmıştır. Yine 2013 yılı verilerine göre Sakarya İli için işsizlik oranı %9,4 olarak hesaplanırken, istihdam oranı aynı dönem için %49,7 olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı (Ağustos ayı sonu itibariyle) verilerine göre Çalışma ve İş Kurumu Sakarya İl Müdürlüğü'ne başvuran kişi sayısı 33.360 kişi olup, başvuranların 19.553'ü erkek, 3.807'si ise kadındır. İlde 2014 yılı Eylül ayı itibariyle kayıtlı işsiz sayısı 33.360 kişidir. Kayıtlı işsizlerin %58,6'sı erkek, %41,4'ü kadındır.

Sakarya ilinde 2014 yılında (Ağustos ayı sonu itibariyle) 33.360 kayıtlı işsize karşın toplam 8.151 açık iş mevcuttur. Açık işlerin 24'ü kamu sektöründe iken 8.127'si özel sektördedir. İlde 2014 yılı Eylül ayı itibariyle 7.792 kişi işe yerleştirilmiştir. İlde işe yerleştirme oranı %88,6'dır. 2014 yılı Eylül ayı sonuna kadar İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 318'dir. Açılan kursların %20,1'i istihdam garantili işgücü yetiştirme kursudur. İstihdam garantili kurslara, toplam kurs katılımcılarının %27,8'i olan 1.119 kişi katılmıştır. İl de kursa katılanların %31,5'i kadın iken, %68,5'i erkektir.

Çalışma ve İş Kurumu Sakarya İl Müdürlüğü verilerine 2014 yılının ilk sekiz ayı içinde işsizlik ödeneğine başvuranların sayısı 6.279'dur. İşsizlik ödeneğine başvuranların %72,9'u erkek, %27,1'i ise kadındır. İşsizlik ödeneğine başvuranların meslek olarak dağılımına bakıldığında, beden işçisi (genel), şoför-yük taşıma, satış danışmanı, beden işçisi (temizlik), büro memuru (genel), ön muhasebeci, muhasebeci mesleklerinde en fazla başvuru olduğu görülmektedir. 2014 yılının ilk sekiz ayı içinde İşsizlik ödeneği almaya hak kazananlar ise 3684 kişidir. Başvuranlar ve almaya hak kazananlar arasındaki oranın %58,7 olduğu görülmektedir. İşsizlik ödeneği almaya hak kazananların %67,8'i erkek iken % 32,2'si kadındır. İşsizlik ödeneği almaya kazananlarının meslek olarak dağılımı incelendiğinde ise beden işçisi (genel), şoför-yük taşıma, satış danışmanı, beden işçisi (temizlik), ön muhasebeci, büro memuru (genel), muhasebeci mesleklerindedir.

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Sakarya ilinde işgücü piyasasının talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından 2014 yılı 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirilmiştir.

Sakarya ilinde gerçekleştirilen bu talep araştırması ile Sakarya'daki işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ve teminde güçlük çekme nedenleri, 2015 yılı ortasında işgücü piyasasında mesleki değişim beklentilerine ilişkin bilgiler derlenmiştir.

Bu çalışma ile birlikte Sakarya'nın işgücü piyasasının fotoğrafı çekilerek Sakarya'daki sektörlerin işgücü ihtiyacı tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda Sakarya düzeyinde sektörel olarak istatistiksel ve anlamlı tahminler üretilmiştir.

Alan çalışması Türkiye İstatistik Kurumu ile birlikte tespit edilen Sakarya'daki özel sektörde faal olan 10+ istihdamlı işyerlerinde gerçekleştirilmiştir. Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılan araştırmada Sakarya'da tam sayım yöntemi ile çalışılmıştır. Yani Sakarya ilindeki 10+ istihdamlı özel sektör işyerlerinin tamamı ziyaret edilmiştir. Toplamda 1984 işyeri bizzat ziyaret edilmiş, bu işyerlerinin 1645 tanesine ise işyeri bilgi formu uygulanmıştır.

Çalışma kapsamında Sakarya ilinde 3.039 kişilik açık iş bulunmaktadır. Buna ek olarak, Sakarya'nın "açık iş oranı" % 3,8 olarak hesaplanmıştır. Başka bir deyişle, Sakarya'da her 100 kişilik kadronun 96,2'si dolu 3,8'i ise boş olup doldurulmaya hazırdır. Saha çalışmasında ziyaret edilen işyerlerinin % 27'si, açık işi olduğunu belirtmiştir. Ayrıca yaklaşık her 4 işyerinden 1'inin açık işi bulunmaktadır. Açık işler için yaklaşık olarak % 54,5 oranında asgari bir eğitim düzeyi talep edilmektedir. Açık işler için % 0,8 oranında çıraklık eğitimi, % 23,1 oranında lise altı eğitimliler, % 24,2 lise ve dengi eğitimler ve % 6,4 lise üstü eğitimliler talep edilmektedir. Açık işler için talep edilen ek beceriler incelendiğinde; açık işlerin % 2,3'ü için yabancı dil yeterliliği, % 5,4'ü için bilgisayar kullanımı, % 6,2'si için satış ve pazarlama, % 7,1'i için proje tabanlı çalışma, %9,4'ü için etkin hesap yapabilme, % 12,1'i için sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri, % 14'ü için iletişim ve ifade etme, yüzde 21'i için takım çalışması becerileri, %40'ı için mesleğe ilişkin yeterli bilgi ve % 63,7'si için fiziksel yeterlilik talep edildiği tespit edilmiştir.

Sektörlere göre en yüksek açık iş oranı % 11,9 ile Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe tespit edilmiştir. Gayrimenkul faaliyetlerini % 6,6 açık iş oranı ile Diğer hizmet faaliyetleri sektörü ve % 5,3'lük açık iş oranı ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü izlemektedir.

Sakarya'da açık işlerin en fazla olduğu mesleklerin; beden işçisi (genel), kablo ağı bantlama elemanı, makineci (dikiş), gaz altı kaynakçısı, otomotiv montajcısı, plastik

enjeksiyon üretim elemanı, garson servis elemanı, çağrı merkezi müşteri temsilcisi, temizlik görevlisi, temel imalat montaj elemanı, şoför-yük taşıma olduğu tespit edilmiştir.

Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırmasına göre, işverenlerin Sakarya'da ilk 6 ayda 3 bin 998 kişinin temininde güçlük çektikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında ziyaret edilen işyerlerinin % 41,3'ü eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Başka bir deyişle, yaklaşık her 5 işverenden 2'si işgücü piyasasında aradığı elemanı bulurken zorlanmıştır.

Araştırma kapsamında işyeri ziyaretleri sırasında görüşülen işverenlere hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri sorulmuştur. Eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler; Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Konfeksiyon İşçisi, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Garson (Servis Elemanı), Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı, Temel İmalat Montaj Eleman, CNC Torna Tezgahı Operatörü, Mobilya Montaj İşçisi, mesleğidir.

Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçları 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle istihdamda 4 bin 775 kişilik net artışın beklendiğini bize göstermektedir. Başka bir deyişle, işverenler bugüne kıyasla, 30 Haziran 2015 tarihinde istihdamın net olarak % 6,2 artmasını beklemektedir.

30 Haziran 2015 tarihinde sektörler itibariyle net istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, en yüksek net istihdam artışı beklenen dört sektörün; % 54,7 ile imalat, %12,1 ile Toptan ve perakende ticaret, % 10,8 ile İnşaat ve %8,6 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri olduğu görülecektir.

Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, CNC Torna Tezgah Operatörü, Temizlik Görevlisi, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Garson (Servis Elemanı), Güvenlik Görevlisi meslekleri 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle en fazla net istihdam artışı beklenen mesleklerdir. Buna karşılık; Beden İşçisi (Genel),Kepçe Operatörü, Ağır Kamyon Şoförü, Şoför-Yük Taşıma, Frezeci (Freze Tezgâhı Operatörü), Beton Ve Betonarme Kalıpçısı, Temizlik Görevlisi, Betonarme Demircisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Satış Danışmanı meslekleri ise 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle en fazla net istihdam azalış beklentisinin olduğu mesleklerdir.

GİRİŞ

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Mevcut durumun analiz edilmesi ve problemlerin teşhis edilmesi, geleceğe dair planlama yapmanın ilk adımıdır.

Uluslararası Çalışma Örgütü(ILO)'nün her yıl yayınladığı Küresel İstihdam Eğilimleri Raporunda da belirtildiği gibi yapılan bütün iyileştirmelere rağmen işsizlik riski devam etmektedir. Bunun için işsizliği azaltmayı ve istihdamı artırmayı amaçlayan aktif işgücü piyasası politikalarının önemini artırmıştır.

İşgücü piyasası emek arzı ve emek talebinin buluştuğu piyasadır. Bu piyasada talep boyutunu işverenler oluştururken arz boyutunu ise işgücü oluşturmaktadır. Talep yönüyle belirli bir ücret ve çalışma koşulları sunulurken, arz yönüyle de mesleki beceri ve yetkinlikler sunulmaktadır. İşgücü Piyasası Analizi (İPA), işgücü piyasasının yapısını işverenler ve işgücü arasındaki dinamik ilişkileri ortaya koyan çalışmadır. İşgücü piyasası analizi; sayısal ve niteliksel göstergelerle işgücü piyasasına katılımı, katılanların beceri setini, bugün için gereken becerileri, gelecekte hangi meslekler için ne tür becerilerin gerektiğini ve günümüz ihtiyaçları ile işgücünün nitelikleri arasındaki farkı yerel ve ülke düzeyinde ortaya koyan çalışmalardır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün hareketlilik yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

Aktif istihdam politikaları, işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eş zamanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi

işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

Sakarya İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; İlin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartarak bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmak ve ayrıca elde edilen verileri analize tabi tutarak İl düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

Belirtilen amaçlar ve hedefler doğrultusunda Sakarya'da bulunan 10+ işyerlerine, Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü 49 İş ve Meslek Danışmanı ile 1645 işyerine 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında " İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar içerisinde işyeri cevap durumlarına göre ağırlıklandırma yapılmıştır. Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi[1] yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir.

Bu rapor üç bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Sakarya işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Üçüncü bölüm Sakarya işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

---

[1] Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI KAVRAMI

Modern bir ekonomide mevcut birçok piyasa içinde en önemli olanı işgücü piyasasıdır İktisadi faaliyetlerin temel unsurunu oluşturan emek, aynı zamanda işgücü piyasası kavramının da özünü oluşturur. İşverenler üretim faaliyetini gerçekleştirirken az veya çok emek talebinde bulunurlar. Emek talebi, doğal olarak "emek arzı" cephesini harekete geçirir. Bir ülkedeki emek arzı cephesi, "işgücü" kavramıyla ifade edilir. Belirli bir gelir sağlamak amacıyla iktisadi faaliyete katılmak isteyen emek sahibi de, emeğini işgücü piyasasına arz etmek durumundadır. Her iki tarafın ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için emeğini arz eden işgücünün, emek talebiyle (işverenle) buluşması gerekmektedir (Korkmaz ve Mağiroğulları, 2007).

İşte bu anlatılanlardan hareketle; bir ülkedeki toplam emek arzını ifade eden işgücünün emek talebi ile buluştuğu piyasaya "emek piyasası, iş piyasası veya işgücü piyasası" denmektedir. Emek arzı bir ülkenin nüfusu ve nüfus yapısıyla, yani insan unsuruyla ilgiliyken, emek talebi, yatırımlarla, yeni iş sahalarının açılmasıyla, yani ülkenin ekonomik yapısı ve gücüyle ilgilidir (Zaim, 1997).

İşgücü piyasasında çalışanlar emeklerini sunmakta, işverenler de emeği talep etmektedir. Emek arz ve talebinin buluştuğu işgücü piyasalarında, emeğin fiyatı olan ücretler ve çalışma koşulları da belirlenmektedir. Ücretler ve çalışma koşullarının belirlenmesi, ülkelerdeki işgücü piyasalarının tipik özelliklerine göre ortaya çıkmaktadır. Bazı tip

piyasalarda ücretler piyasa koşullarına göre kendiliğinden, bazılarında ise devletin müdahalesiyle oluşmaktadır (Korkmaz ve Mağiroğulları, 2007).

İşgücü piyasalarının başlıca fonksiyonu, emek arz ve talebinin dengelenmesidir. İşgücü arz edenlerle talep edenler arasında bir denge kurulmasında yani işgücü piyasasının düzenlenmesinde istihdam kurumları önemli rol oynamaktadır. Bu kurumlar ile istihdam hizmetinin planlanması ve bu yolla işsizlik sorunuyla mücadele edebilmek amaçlanmaktadır (Lordoğlu ve Özkaplan, 2003). Özellikle 1980'lerde küreselleşme süreci ile birlikte işgücü piyasalarında yaşanan gelişme ve değişimler kamu istihdam kurumlarının ve hizmetlerinin önemini arttırmıştır. Bu süreç tüm dünyada kamu istihdam kurumları ve hizmetlerinin değişim ve gelişimini zorunlu kılmıştır. Ayrıca kamu istihdam kurumlarının işsizlikle mücadelede ve değişen işgücü piyasalarının ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalması özel istihdam kurumlarının da önem kazanmasına ve yaygınlaşmasına neden olmuştur.

İşgücü piyasasına ilişkin bilgileri toplanması, işlenmesi ve sunulmasını sağlayan işgücü piyasası bilgi sisteminin oluşturulması ve etkin bir şekilde işlemesi, sağlıklı politikaların oluşturulmasında büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde işgücü piyasasına ilişkin bilgileri toplayıp yayınlamakta görevli olan resmi kurum Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'dur. TÜİK'in dışında Türkiye İş Kurumu(İŞKUR), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı vb. kurumlar işgücü piyasası ile ilgili verileri sağlamaktadırlar. Biz raporumuzda TÜİK ve İŞKUR verilerine yer vereceğiz.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İŞGÜCÜ VE İŞGÜCÜNE KATILIM

Ülkeler, nüfus miktarını ve kalitesini ne kadar çok arttırırlarsa emek arzı ve dolayısıyla üretim miktarını o kadar çok arttırabileceklerdir. İşgücünün temel kaynağını nüfus oluşturmaktadır. Nüfusun büyüklüğü ve özellikleri, kaynakların sosyal ve ekonomik sektörler arasındaki dağılımını önemli ölçüde etkilemekte, kaynakların bu şekilde dağılımı da ekonominin büyüme hızını, işgücü ve istihdam düzeyini etkilemektedir (Murat, 2007).

Toplam nüfustan sonra işgücünün en önemli kaynağını çalışma çağındaki nüfus oluşturmaktadır. 15-64 yaşları arasındaki nüfusa çalışma çağındaki nüfus denmektedir. 15 yaşın altındaki çocuklar ile 65 yaşın üstündeki yaşlılar ise çalışma çağı dışındaki nüfusu ifade etmektedir. TÜİK ülkemizde çalışma çağındaki nüfus için üst sınırı kaldırmış ve kurumsal olmayan sivil nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfusu çalışma çağındaki nüfus olarak tanımlanmıştır. Kurumsal olmayan sivil nüfus ise, "okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfus" tur. Nüfusun 15 ve daha yukarı yaş grupları çalışabilir kesimi gösterdiğinden, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfusa "aktif nüfus" da denmektedir. Aktif nüfus, işgücü ile işgücüne dâhil olmayanlardan oluşmaktadır (Biçerli, 2009).

Grafik 1:İşgücü Çatısı

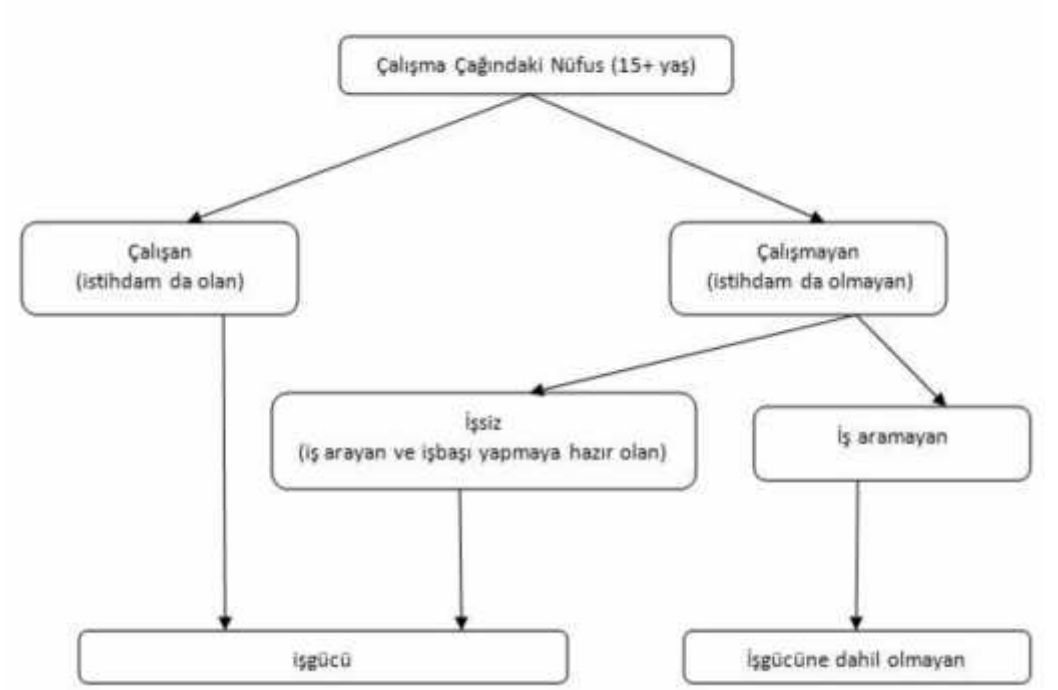

Kaynak: TÜİK(2007), İşgücü, İstihdam ve İşsizlik İstatistikleri Dizisi-1,Tüik yayınları, Kasım 2007

Herhangi bir ülke veya bölgede emek arzını yani emeğini işgücü piyasasına sunmaya hazır durumdaki nüfusa işgücü denmektedir (Murat, 1997). İşgücü, emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır (Zaim, 1997). TÜİK'e göre ise işgücü, çalışma çağında olup (15 ve üstü) istihdam edilenler ile işsizler toplamından oluşmaktadır. Anlaşılacağı üzere çalışma çağında olan kişilerin hepsi çalışmamaktadır. Mevcut dönemde istihdam edilenlerin yanı sıra, istihdam edilmek arzusunda olan işsizler de işgücü içinde değerlendirilmektedir. İşsizler ise, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla çalışan ile iş arayanlar işgücü olarak nitelendirildiğine göre, çalışmayanlar ile iş aramayanlar işgücüne dâhil olmayanları oluşturmaktadır.

İşgücü katılım oranı bir ekonomide; çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder. Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücünün çalışabilir yaştaki nüfusa oranı olarak ele alınan işgücüne katılma oranı, istihdam edilmiş ya da işsiz olarak, işgücü piyasası ile bağlantısı olanların görece önemini ortaya koymaktadır. Çünkü işgücüne dâhil olmayan kişilerin, iş aramayarak işgücü piyasası ile bağlantılarını kopardıkları varsayılmaktadır. İşgücüne katılma oranlarının yükselmesi, işgücü piyasası ile bağlantısı olanların yani üretken kabul edilenlerin sayısının artması anlamına gelmektedir (Lordoğlu ve Özkaplan, 2003).

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Anketleridir.

İşgücüne Katılma Oranı, İşsizlik Oranı ve İstihdam Oranı, işgücü piyasası açısından oldukça önem arz eden verilerdir. Genel olarak; İşsizlik Oranının yüksek, İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranlarının ise düşük seyretmesi işgücü piyasasının sıkıntılarının başında gelmektedir.

Grafik 2: İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları, Sakarya, Türkiye, Dünya 2013

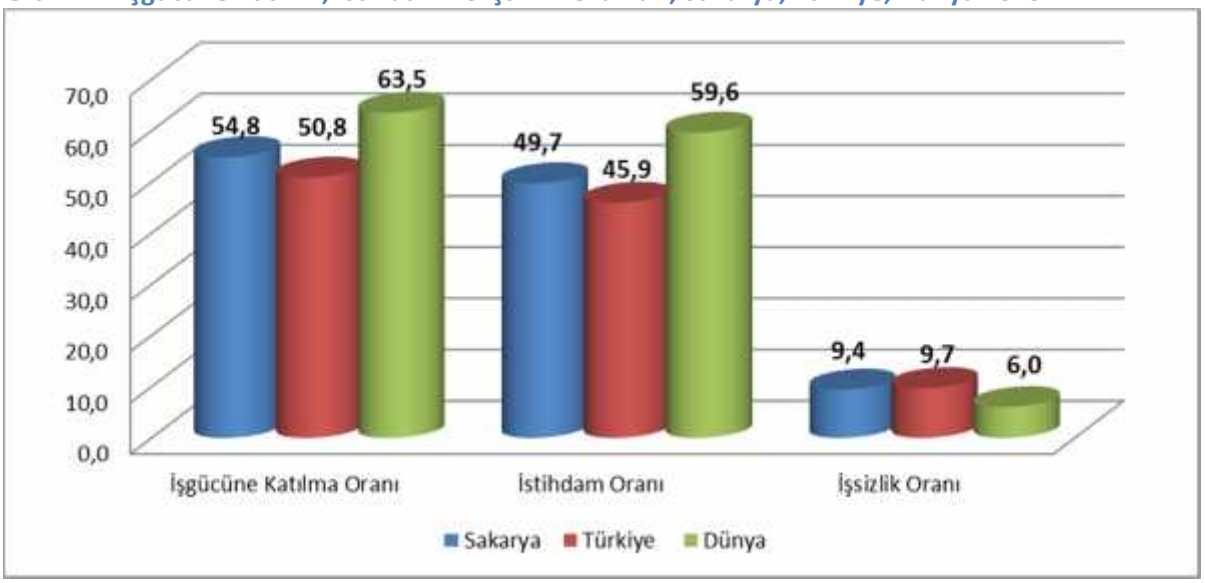

Kaynak: TÜİK, HİA, ILO

2013 yılı verilerine göre; il bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Sakarya ilinde işsizlik oranının Türkiye geneline göre daha düşük olduğu görülmektedir. İşsizlik oranı 2013 yılı itibariyle Türkiye genelinde %9,7 iken, Sakarya ilinde %9,4'dir. Bu oran ile en düşük işsizlik oranına sahip 58. İldir. Sakarya ilinde 2013 yılında %54,8 olan İşgücüne Katılım Oranı ile %50,8 olan Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. İstihdam oranı ise %49,7 ile %45,9 olan Türkiye ortalamasının üstündedir.

2013 yılı temel işgücü göstergelerini Dünya geneli ile karşılaştırdığımızda ise genel olarak bütün göstergeler açısından Sakarya ilinin durumu Dünya ortalamasına göre olumsuz bir yapıya sahiptir. İşgücüne katılma oranı Dünya genelinde %63,5 iken Sakarya'da %54,8 olarak gerçekleşmiş, İstihdam oranı Dünya genelinde %59,6 iken Sakarya'da %49,7 ve işsizlik oranı Dünya genelinde %6 iken Sakarya'da %9,4 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1: İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları,%, Sakarya, 2008-2013

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	51,1	46,8	8,5
2009	52,0	46,3	11,0
2010	52,5	46,5	11,4
2011	56,0	49,8	10,9
2012	54,3	49,1	8,8
2013	54,8	49,7	9,4

Kaynak: TÜİK

Grafik 3: İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları, Sakarya, Türkiye 2013

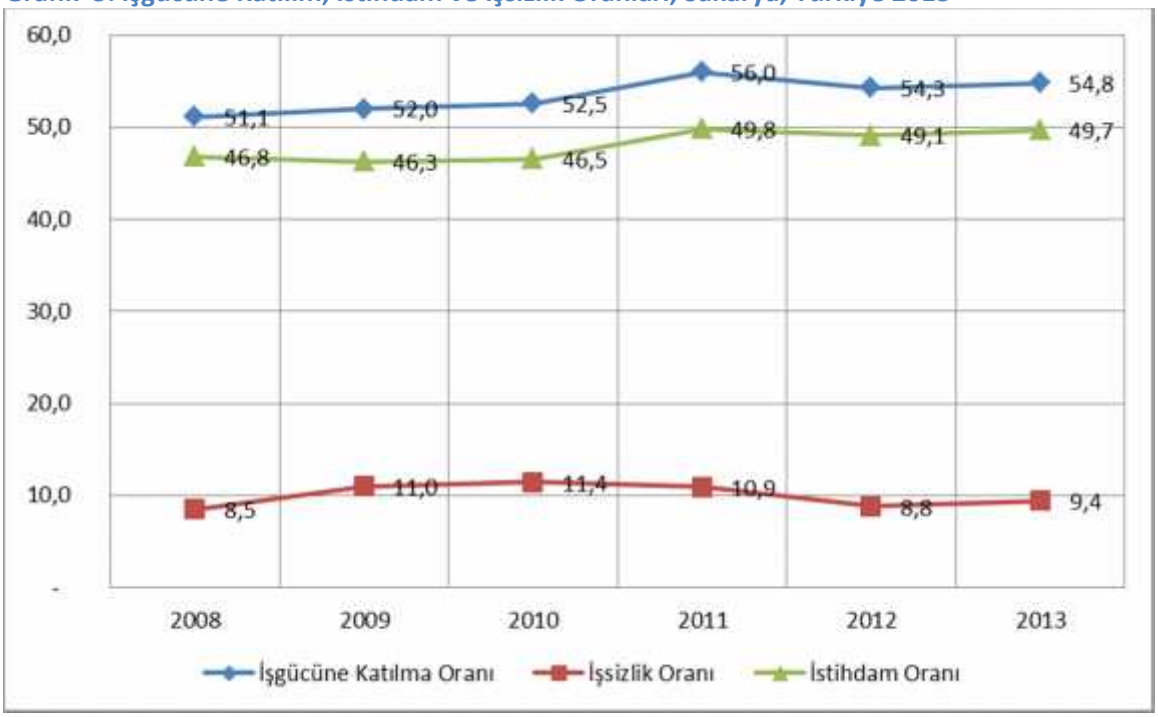

Kaynak: TÜİK

2013 yılı verilerine göre Sakarya ilinde bir önceki yıla göre işsizlik oranı, istihdam oranı ve işgücüne katılma oranlarında artış olduğu göze çarpmaktadır. Sakarya ilinde, 2012 yılı sonuçlarına göre %8,8 olarak gerçekleşen işsizlik oranı, 2013 yılında %9,4'e, 2012 yılında %49,1 olarak gerçekleşen istihdam oranı 2013 yılında %49,7'ye, %54,3 olan işgücüne katılma oranı da 2013 yılında %54,8'e yükselmiştir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

Bu kısımda, İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

Kayıtlı İşsiz Verileri

2014 yılı (Ağustos ayı sonu itibariyle) verilerine göre Çalışma ve İş Kurumu Sakarya İl Müdürlüğü'ne başvuran kişi sayısı 33.360 kişi olup, başvuranların 19.553'ü erkek, 13807'si ise kadındır. Geçen yılın aynı dönemine göre başvuran sayısı %8,9 oranın da artmıştır. Oransal açıdan değerlendirildiğinde başvuranların %58,6'sı erkek, %41,4'ünün kadın olduğu görülmektedir. Cinsiyetlere göre başvurulara bakıldığında geçen yılın aynı dönemine göre kadınların başvuru oranın %5,1 kadar arttığını söyleyebiliriz.

Tablo 2: Mesleklere ve Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsizler, Sakarya, 2013-2014

2013			
Meslek	Erkek	Kadın	Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5.204	3.268	8.472
BÜRO MEMURU (GENEL)	402	898	1.300
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	380	843	1.223
SATIŞ DANIŞMANI	391	540	931
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	791	3	794
SEKRETER	7	705	712
ÖN MUHASEBECİ	148	531	679
AŞÇI YARDIMCISI	66	360	426
GARSON (SERVİS ELEMANI)	301	101	402
MUHASEBECİ	130	250	380

2014			
Meslek	Erkek	Kadın	Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5.406	2.944	8.350
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	452	867	1.319
BÜRO MEMURU (GENEL)	403	839	1.242
SATIŞ DANIŞMANI	478	552	1.030
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	846	1	847
SEKRETER	7	756	763
ÖN MUHASEBECİ	146	502	648
AŞÇI YARDIMCISI	89	392	481
GARSON (SERVİS ELEMANI)	312	122	434
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	107	302	409

Kaynak: İŞKUR(2014 Ocak-Ağustos Dönemi)

2013-2014 yılları karşılaştırıldığında kayıtlı işsizler için ilk mesleği nitelik gerektirmeyen meslek olduğu görülmektedir. Her iki dönemde bakıldığında 10 mesleğin 9'unun aynı olduğu görülmektedir. Bu meslekler toplam kaydın %47'sini oluşturmaktadır. Büro memuru(genel), temizlik, satış danışmanı sekreter, ön muhasebeci mesleklerinde başvuranların çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır.

Açık İş Verileri

Sakarya ilinde 2014 yılında (Ağustos ayı sonu itibariyle) 33.360 kayıtlı işsize karşın toplam 18.414 açık iş mevcuttur. Açık işlerin 161'i kamu sektöründe iken 18253'ü özel sektördedir. İlde kamunun istihdam yaratma gücü çok azdır. Açık işlerin sadece %0,9'u kamu sektörüne aittir. Bunun da tamamı tarım dışı sektörlerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3: Açık İşlerin Dağılımı, 2014

AÇIK İŞ		
	2013	2014
KAMU	390	161
ÖZEL	32.180	18.253
TOPLAM	32.570	18.414

Kaynak: İŞKUR(2014 Ocak-Ağustos Dönemi)

Tarım sektöründeki açık işlerin tamamı özel sektör talepleridir. Tarım sektöründe kamuya ait talep bulunmamaktadır. Tarım dışı sektörlerdeki açık işlerin %99,1'i özel sektöre aittir.

Tablo 4: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı, 2014

2013 AÇIK İŞ SAYISI	Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	13.905
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	1.249
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	1.189
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	897
SATIŞ DANIŞMANI	701
MAKİNECİ (DİKİŞ)	621
GARSON (SERVİS ELEMANI)	529
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	478
PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	427
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	352

2014 AÇIK İŞ SAYISI	Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	8.151
PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	784
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	608
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	568
BÜRO MEMURU (GENEL)	543
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	459
SATIŞ DANIŞMANI	425
TEMEL METAL ŞEKİLLENDİRME ELEMANI	375
MAKİNECİ (DİKİŞ)	366
GARSON (SERVİS ELEMANI)	340

Kaynak: İŞKUR(2014 Ocak-Ağustos Dönemi)

Açık işlerin mesleklere dağılımında 2013-2014 dönemlerine bakıldığında ilk 10'daki 8 mesleğin ortak olduğu görülmektedir. İlk 10 meslekteki açık iş sayısı 2013 yılı için toplam açık iş sayısının %62,5'ini oluştururken 2014 yılı için ise %68,5'ini oluşturmaktadır. 2014 yılı için ilk 10 meslekte oransal olarak bir yoğunlaşma olduğunu söyleyebiliriz.

İşe Yerleştirme Verileri

Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nce İlde 2014 yılı Ağustos ayı sonu itibariyle 7.269 kişi işe yerleştirilmiştir. İlde 2014 yılında işe yerleştirme oranı[2] %39,5 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 2013 yılında gerçekleşmiş olan %45,6 oranının altında kalmıştır.

Tablo 5: İşe Yerleştirilenler ve İşe Yerleştirme Oranı, 2014

İŞE YERLEŞTİRME	2013		2014	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran
KAMU	231	59,2%	77	47,8%
ÖZEL	14.635	45,5%	7.192	39,4%
TOPLAM	14.866	45,6%	7.269	39,5%

Kaynak: İŞKUR(2014 Ocak-Ağustos Dönemi)

Sakarya Çalışma ve İş Kurumu verilerine göre işe yerleştirme sayılarına bakıldığında 2013 yılına göre bir azalmanın olduğu söylenebilir. Fakat 2014 yılı için veriler bütün yılı kapsamadığı sadece ilk sekiz ayın işe yerleştirme rakamları olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

[2] İşe yerleştirme oranı: İse yerleştirilen sayısı/ Açık iş sayısı*100

Tablo 6: İşe Yerleştirilenlerin Dağılımı, 2014

2013 İŞE YERLEŞTİRME	Toplam	2014 İŞE YERLEŞTİRME	Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	7.452	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5.004
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	781	BÜRO MEMURU (GENEL)	483
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	497	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	466
OTOMOTİV MONTAJ TEKNİSYENİ	324	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	340
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	281	PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	283
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	271	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	198
KAYNAK OPERATÖRÜ	261	TEMEL METAL ŞEKİLLENDİRME ELEMANI	101
OTOMOTİV BOYA USTASI	227	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	90
ET VE ET ÜRÜNLERİ İŞLEMECİSİ	223	SATIŞ DANIŞMANI	71
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	204	MAKİNECİ (DİKİŞ)	63

Kaynak: İŞKUR(2014 Ocak-Ağustos Dönemi)

Kurs ve Kursiyer Verileri

2014 yılı Ağustos ayı sonu itibariyle İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 318'dir. Açılan kursların %20,1'i istihdam garantili işgücü yetiştirme kursudur. İstihdam garantili kurslara, toplam kurs katılımcılarının %27,8'i olan 1.119 kişi katılmıştır. Sakarya ilinde kursa katılanların %31,5'i kadın iken, %68,5'i erkektir.

Tablo 7: Kurs ve Kursiyerlerin Dağılımı, 2014

	Erkek	Kadın	Toplam
KURSA KATILAN SAYISI	2.755	1.267	4.022
KURSA KATILAN ORANI	68,5%	31,5%	100,0%

Kaynak: İŞKUR(2014 Ocak-Ağustos Dönemi)

2013 yılı Eylül ayı sonu[3] itibariyle İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 631'dir. Açılan kursların %5,7'si istihdam garantili işgücü yetiştirme kursudur. 2013 yılı için İstihdam garantili kurslara 4.108 kişi katılmıştır. 2014 yılı ve 2013 yılı karşılaştırılırsa açılan kur sayısında bir azalma gözükmektedir. Kurs sayısında görülen azalma, kursiyer sayısında görülen azalmadan oransal olarak daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Kurs ve Kursiyerlerin Dağılımı, 2014

Kurs Türü	Kurs Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam
ÇALIŞANLARIN MESLEKİ EĞİTİMİ	54	929	62	991
GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM PROGRAMI	14	181	164	345
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	151	523	363	886
MEK/ İSTİHDAM GARANTİLİ	64	819	300	1.119
MEK/ÖZEL POLİTİKA	10	81	162	243
UMEM PROJESİ/İEP	4	29	-	29
UMEM PROJESİ/MEK	21	193	216	409
GENEL TOPLAM	318	2.755	1.267	4.022

Kaynak: İŞKUR(2014 Ocak-Ağustos Dönemi)

[3] 2013 Sakarya İşgücü Piyasası Analizi

Açılan kursların dağılımına bakıldığında en fazla kursun işbaşı eğitim programı kapsamında açıldığı ve oranın %20,1 olduğu görülmektedir. Kişi sayısı olarak en fazla katılımın %27,8 ile istihdam garantili kurslarda olduğu görülmektedir. "Mek/özel politika" ve "umem projesi/mek" kurs türleri hariç erkek katılımı bayan katılımından yüksektir. "Umem projesi/iep kurs türüne kadın kursiyer katılımı olmamıştır.

İşsizlik Ödeneğinden Yararlanan Verisi

2014 yılı Ağustos ayı sonu itibariyle işsizlik ödeneğine 6.279 kişi başvuru yapmıştır. İşsizlik ödeneği başvurusu erkeklerde %72,9 iken, kadınlarda %27,1 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı içinde toplamı 3.411 kişi başvurduğu düşünüldüğünde 2014 yılında bu rakamın artığı görülmektedir. 2013 yılı içinde erkeklerin oranı %72,8 iken kadınların oranı %27,2 olmuştur. 2014 ve 2013 yıllarında işsizlik ödeneğine başvuranların cinsiyete göre dağılımı birbirine benzerdir.

Tablo 9: İşsizlik Ödeneğine Başvuranların Meslek ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014

İşsizlik Ödeneğine Başvuranlar			
Meslek	Erkek	Kadın	Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1.030	339	1.369
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	275		275
SATIŞ DANIŞMANI	119	79	198
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	100	94	194
BÜRO MEMURU (GENEL)	74	78	152
ÖN MUHASEBECİ	43	90	133
MUHASEBECİ	48	51	99
BEDEN İŞÇİSİ-BİNA İNŞAATI	76	19	95
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	83		83
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	72	10	82

Kaynak: İŞKUR(2014 Ocak-Ağustos Dönemi)

İşsizlik ödeneğine başvuranların mesleklere göre dağılımı, açık iş meslek dağılımına benzerdir.

Tablo 10: İşsizlik Ödeneği Hak edenlerin Meslek ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014

	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler		
Meslek	Erkek	Kadın	Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	568	236	804
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	143		143
SATIŞ DANIŞMANI	68	51	119
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	58	51	109
ÖN MUHASEBECİ	25	70	95
BÜRO MEMURU (GENEL)	36	57	93
MUHASEBECİ	33	39	72
BEDEN İŞÇİSİ-BİNA İNŞAATI	53	15	68
SEKRETER		54	54
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	34	10	44

Kaynak: İŞKUR(2014 Ocak-Ağustos Dönemi)

İşsizlik ödeneğine başvurup ödenek almaya hak kazananların toplamı 3.684'tür. İşsizlik ödeneğine hak kazananların %67,8'i erkek %32,2'si ise kadındır. İşsizlik ödeneğine başvuranların %58,7'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışlardır. İşsizlik ödeneğine başvuranlar ile almaya hak kazananlar arasında cinsiyet olarak bakıldığında kadınların oranın daha yüksek olduğu söylenebilir.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücü hareketinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması Türkiye İstatistik Kurumu ile birlikte tespit edilen 10+ istihdamlı işyerlerinde gerçekleştirilmiştir. Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılan araştırmada 76 ilde tam sayım, 5 ilde ise örneklem yöntemi ile çalışılmıştır. Yani 76 ilde 10+ istihdamlı işyerlerinin tamamı ziyaret edilmiştir. Toplamda 129 bin 065 işyeri bizzat ziyaret edilmiş, bu işyerlerinin 110 bin 509 tanesine ise işyeri bilgi formu uygulanmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslararası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla

çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

Tablo 11: İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2013)[4]

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	**Kapsamı**	**Periyod**	**Sınıflamalar**	**Yöntem**	**Görüşme Yapılan İşyeri**	
2007	50+ Tüm İşyerleri	15 EKİM 30 KASIM	İSCO 88- NACE REV. 1.1	Yüz yüze	Toplam	**12.712**
2008	Tüm İşyerleri	15 EKİM 05 ARALIK	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**71.001**
					10+ işyeri	**26.409**
					50+işyeri	**7.224**
2009/I	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	17 NİSAN 30 MAYIS	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**275.099**
					10+ işyeri	**83.404**
					50+işyeri	**15.273**
2009/II	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	04 KASIM 13 ARALIK	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**255.938**
					10+ işyeri	**80.638**
					50+işyeri	**15.985**
2010/I	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	26 NİSAN 01 HAZİRAN	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**218.068**
					10+ işyeri	**73.418**
					50+işyeri	**14.476**
2010/II	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	26 NİSAN 01 HAZİRAN	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**198.479**
					10+ işyeri	**69.442**
					50+işyeri	**14.688**
2011/I	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	26 NİSAN 01 HAZİRAN	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**159.862**
					10+ işyeri	**60.501**
					50+işyeri	**13.393**
2011/II	10 + Girişimler (TÜİK)	19 ARALIK 19 OCAK	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	**5.941**
					10+ işyeri	**3.283**
					50+işyeri	**1.606**
2012/I	10 + Girişimler (TÜİK)	02 MAYIS 15 HAZİRAN	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	**5.225**
2012/II	10 + İşyerleri (TÜİK)	10 EYLÜL 31 EKİM	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**53.164**
2013/I	10 + İşyerleri (TÜİK)	15 MAYIS 30 HAZİRAN	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**87.719**
2014/I	10 + İşyerleri (TÜİK)	12 MAYIS 27 HAZİRAN	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**110.509**

Kaynak: İŞKUR

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu[5]" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)

[4] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.

[5] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektör[6] bazında il tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dâhil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur. Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Çalışan Verileri

İlde 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde sektör sıralaması aynı olmakla beraber bu sektörler arası oranlar değişmektedir. 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde sektörel bakıldığında ilk sırada %54,3 ile imalat sektörü yer almakta, imalat sektörünü %12,5 ile toptan ve perakende ticaret sektörü ve %9,9 ile inşaat sektörü takip etmektedir. Çalışan sayısı 50'den az 9'dan büyük olan işyerlerindeki ilk üç sektör sıralaması aynıdır, ilk sırada %31,1 ile imalat sektörü, ikinci sırada %25,6 ile toptan ve perakende ticaret sektörü, üçüncü sırada %14,1 ile inşaat sektörü yeralmaktadır. Çalışan sayısının 10'dan küçük olduğu işyerlerinde ise %24,14 ile toptan ve perakende ticaret sektörü ilk sırada yer alırken onu %24,13 ile inşaat ve %17,4 ile imalat sektörü takip etmektedir. Görüldüğü gibi çalışan sayısı azaldıkça toptan ve perakende ticaret sektörünün payı da artmaktadır.

Araştırma kapsamındaki işyerlerinde toplamda 77,441 kişi çalışmaktadır. Çalışanların %57,5'i imalat, %12,7'si toptan ve perakende ticaret, %7,9'u inşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneline baktığımızda ise Sakarya ile benzer bir durum olduğu, çalışanların %36'sı imalat sektöründe, %16'sı toptan ve perakende ticaret sektöründe ve %12'si de inşaat sektöründe yer almaktadır. Ayrıca Türkiye'deki toplam çalışanların %1,1'i Sakarya ilinde istihdam edilmektedir.

Cinsiyete göre toplam çalışanların sektörel dağılımına bakıldığında ise, imalat sektörü Türkiye toplamında olduğu gibi, hem erkeklerin hem de kadınların en fazla çalıştığı sektördür. Erkeklerin %58,6'sı, kadınların %53,7'si imalat sektöründe çalışmaktadır. Hem erkeklerin hem de kadınların en fazla çalıştığı ikinci sektör toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Bu sektörde erkeklerin %12,7'si, kadınların %12,6'sı istihdam edilmektedir. Erkeklerin en fazla çalıştığı üçüncü sektör %9,4'lük oranla inşaat iken kadınların ise %8'lik oranla insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür

[6] Madencilik ve taş ocakçılığı; İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri; Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri; Gayrimenkul faaliyetleri; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler; İdari ve destek hizmet faaliyetleri; Eğitim; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri; Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor; ve Diğer hizmet faaliyetleri

Tablo 12: Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı, Sakarya, 2014

Sektörler	Erkeklerin Oranı	Kadınların Oranı	Sakarya Geneli
İmalat	58,6%	53,7%	57,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	12,7%	12,6%	12,7%
İnşaat	9,4%	2,8%	7,9%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,8%	8,0%	4,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,2%	4,9%	3,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,2%	4,6%	3,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3,1%	1,5%	2,7%
Eğitim	1,3%	5,9%	2,3%
Ulaştırma ve depolama	2,2%	1,6%	2,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1,2%	1,6%	1,3%
Bilgi ve iletişim	0,6%	1,3%	0,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,5%	0,6%	0,6%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,5%	0,2%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,3%	0,2%	0,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,2%	0,4%	0,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,2%	0,1%	0,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,1%	0,1%	0,1%
Sakarya Geneli	78,2%	21,8%	100,0%
Türkiye Geneli	74,0%	26,0%	100,0%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sektörlere göre çalışan kadın ve erkek oranlarına bakılacak olursa, Sakarya ilinde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı %21,8'dir, erkeklerin payı ise %78,2'dir. Türkiye toplamında ise kadın çalışanların payı %26, erkek çalışanların payı %74'tür. 2013 yılı ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde kadın çalışanların payı artarken (%23,1), Sakarya'da ise azalmaktadır (%22,8).

Tablo 13: Sektörlere Göre Kadın ve Erkek Oranları, Sakarya, 2013

	TÜRKİYE		SAKARYA	
SEKTÖRLER	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Madencilik ve taş ocakçılığı	94,2%	5,8%	91,2%	8,8%
İmalat	75,7%	24,3%	79,6%	20,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve	88,5%	11,5%	88,4%	11,6%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme	90,7%	9,3%	86,4%	13,6%
İnşaat	91,1%	8,9%	92,4%	7,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve	73,0%	27,0%	78,4%	21,6%
Ulaştırma ve depolama	84,2%	15,8%	83,8%	16,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	68,7%	31,3%	70,0%	30,0%
Bilgi ve iletişim	65,4%	34,6%	60,8%	39,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	53,8%	46,2%	62,8%	37,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	76,5%	23,5%	79,1%	20,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	63,7%	36,3%	73,2%	26,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	70,3%	29,7%	71,3%	28,7%
Eğitim	48,7%	51,3%	43,9%	56,1%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	40,5%	59,5%	55,8%	44,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	76,9%	23,1%	76,5%	23,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	67,8%	32,2%	76,5%	23,5%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya ilinde erkek çalışanların, kadın çalışanlara kıyasla oranının çok yüksek olduğu sektörler sırasıyla; %92,4 ile İnşaat sektörü, %91,2 ile Madencilik sektörü ve %88,4 ile elektrik, gaz, buhar, iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörleridir.

Sakarya İlinde kadın çalışanların erkeklere oranla daha fazla olduğu bir sektör vardır. Bu %56,1 ile Eğitim sektörüdür. Bu sektör dışında erkeklere göre düşük olmakla birlikte kadınların en fazla çalıştığı diğer sektörler; %44,2 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü, %39,2 ile Bilgi ve iletişim sektörüdür.

Kadın çalışanların toplam çalışanlar içeresindeki payı Türkiye genelinden azdır. Ayrıca kadın çalışanların erkek çalışanlardan oran olarak fazla olduğu sektörler tam bir benzerlik göstermemektedir. Kadın çalışanların ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyeri sayısının toplam işyerleri içerisindeki payı azdır. Örneğin, çalışanların %56,1'ini kadınların oluşturduğu eğitim sektöründeki işyeri sayısının toplam işyeri sayısı içerisindeki oranı %3,4, çalışanlarının

%44,2 sini kadınların oluşturduğu İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörünün, işyerlerinin oranı %2,3'tür. Türkiye genelinde, Eğitim ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde çalışanlar içerisinde kadınların oranı erkeklerden daha fazladır.

Tablo 14: Çalışanların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Türkiye, Sakarya, 2014

SEKTÖRLER	TÜRKİYE			SAKARYA		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	7,3%	17,3%	9,9%	6,9%	12,6%	8,1%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	13,0%	13,7%	13,2%	7,9%	9,5%	8,2%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	16,5%	21,3%	17,8%	21,9%	23,3%	22,2%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0,5%	0,2%	0,4%	0,4%	0,2%	0,4%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	8,2%	16,0%	10,2%	6,3%	15,3%	8,2%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	20,9%	8,8%	17,8%	22,7%	8,3%	19,6%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	9,2%	7,2%	8,7%	8,6%	5,1%	7,8%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	20,9%	12,4%	18,7%	22,9%	24,2%	23,2%
YÖNETİCİLER	3,5%	3,1%	3,4%	2,4%	1,6%	2,3%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Çalışanların ana meslek gruplarına[7] göre dağılımı tablosuna bakıldığında; Sakarya ilinde en fazla çalışanın olduğu meslek grubu %23,2 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubudur. Sakarya ili için bu meslek grubunun ardından toplam çalışanların %22,2'sini oluşturan nitelik gerektirmeyen meslek grubu gelmektedir, üçüncü sırada %19,6'luk oranla Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar gelmektedir. 2013 yılı ile kıyaslandığında 2'nci ve 3'üncü sıranın değiştiği görülmektedir. Türkiye genelinde en fazla çalışanın olduğu meslek grubu %18,7 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, daha sonra %17,8'lik oranla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve üçüncü sırada %17,8'lik oranla herhangi bir n itelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar gelmektedir.

Sakarya ilinde erkeklerin en fazla çalıştığı meslek grupları sırasıyla; %22,9 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, %22,7 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu , %21,9 ile nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu gelmektedir. Türkiye geneli için; ilk sırada %20,9 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu gelirken ikinci sırada %20,9 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu ve üçüncü sırada %16,5 ile nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu gelmektedir.

Sakarya İlinde kadınların en fazla çalışmakta olduğu meslek grupları ise sırasıyla; %24,2 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, %23,3 ile nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu, %15,3 ile profesyonel meslek mensupları meslek grubu şeklindedir. Türkiye geneli için ise; ilk sırada %21,3 ile nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grubu gelirken ikinci sırada %17,3 ile

[7] Ana meslek grubu: ISCO 2008

büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu ve üçüncü sırada %16 ile profesyonel meslek mensupları meslek grubu gelmektedir.

Grafik 4: Ana Meslek Gruplarına Göre Kadın ve Erkek Oranları, Sakarya, 2014

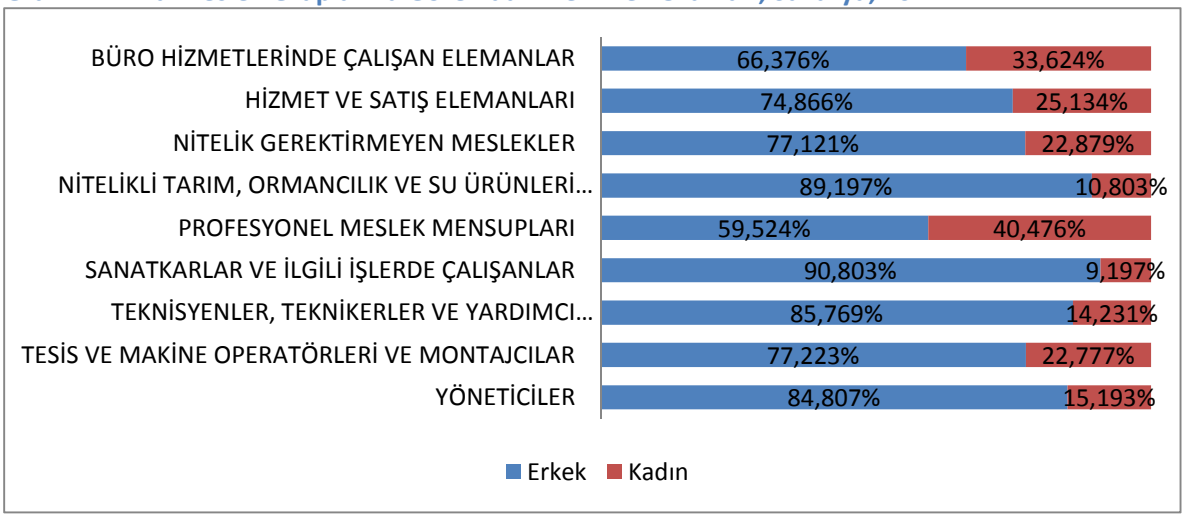

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Ana meslek gruplarına göre çalışan kadın ve erkek oranlarına bakılacak olursa, Sakarya ilinde erkek çalışanların kadınlara kıyasla yoğunluğunun çok yüksek olduğu görülmektedir. Meslekler sırasıyla %90,8 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu, %89,2 ile Nitelikli tarım ve ormancılık ürünleri meslek grubu ve %85,8 ile Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı personel meslek grubudur.

Sakarya İlinde kadın çalışan oranlarının erkeklere kıyasla daha fazla olduğu meslek grubu yoktur. Kadın çalışanların yoğunluğunun en fazla olduğu meslek grupları ise sırasıyla; %40,5 ile profesyonel meslek grupları meslek grubu, %33,6 ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu ve %25,1 ile Hizmet ve satış elemanları meslek grubudur.

Tablo 15: En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Çalışanlar İçindeki Oranı, Sakarya, 2014

İlk On Meslek (Toplam)		İlk On Meslek (Erkek)		İlk On Meslek (Kadın)	
Meslek	Oran	Meslek	Oran	Meslek	Oran
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	11,9%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	12,6%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	9,1%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	3,3%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	3,1%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	8,7%
BÜRO MEMURU (GENEL)	3,1%	BÜRO MEMURU (GENEL)	3,1%	KABLO AĞI BANTLAMA ELEM	7,4%
KABLO AĞI BANTLAMA ELEM	2,5%	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	2,5%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	6,9%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	2,4%	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	2,5%	MUHASEBECİ	3,6%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	2,3%	METAL MAMULLER MONTAJ İ	2,4%	BÜRO MEMURU (GENEL)	3,4%
METAL MAMULLER MONTAJ İ	2,0%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	2,3%	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	3,2%
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	2,0%	SATIŞ DANIŞMANI	1,6%	SATIŞ DANIŞMANI	3,1%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	2,0%	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİL	1,4%	ÖN MUHASEBECİ	2,1%
SATIŞ DANIŞMANI	1,9%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1,4%	KALİTE KONTROLCÜ	1,5%
TOPLAM	33,4%		33,0%		49,1%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Araştırma kapsamında Sakarya ilinde 1316 farklı meslekte 77 bin 441 çalışan tespit edilmiştir. En yüksek çalışanı olan ilk 10 meslekte çalışanlar, toplam çalışanların %33,4'ünü oluşturmaktadır. İlk sırada beden işçisi(genel) yer almaktadır. İlk onda yer alan diğer meslekler sırası ile temizlik görevlisi,

büro memuru(genel), Kablo ağı bantlama elemanı, Şoför-yük taşıma, Makineci(dikiş) Metal mamuller montaj işçisi, Beden işçisi (inşaat), Gaz altı kaynakçısı, Satış danışmanıdır.

Kadın ve erkeklerin mesleklere göre dağılımı ve mesleki çeşitliliği cinsiyetler arasında farklıdır. Erkeklerde mesleki yoğunlukta başta yer alan ilk on meslek toplam erkek mesleklerinin %33'ünü oluştururken, kadınlarda %49,1'ini oluşturmaktadır. Erkek ve Kadınlarda en fazla çalışan Beden İşçisi (Genel) mesleğindedir.

Grafik 5: İşyeri Özellikleri oranları, Sakarya, 2014

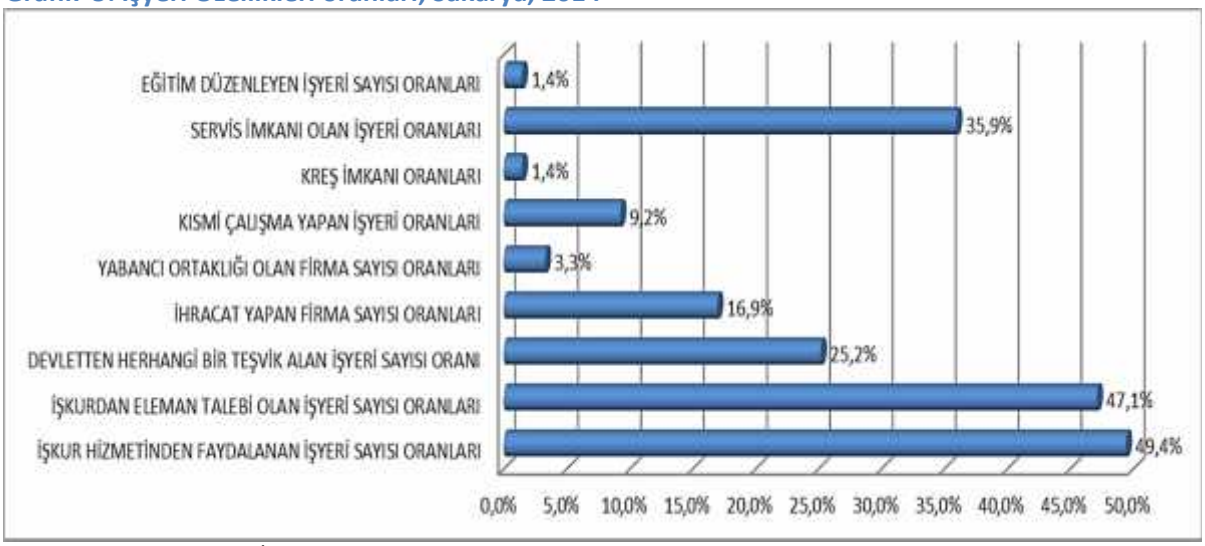

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya da bulunan işyerlerini yarısı İŞKUR hizmetlerinde faydalanmaktadırlar. Kreş imkânı olan işyerlerinin oranı %1,4 olması dikkat çeken bir durumdur. Çalışanların %22,sinin Kadın olduğu göz önüne alındığında olumsuz bir durum olarak gözükmektedir. Türkiye geneline bakıldığında %36 oranında işyeri İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Kreşi olan işyeri oranı (%1) ise Sakarya ile benzerlik göstermektedir.

İşyeri Verileri

Sakarya ilinde gerçekleştirilen Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması çerçevesinde toplam 1645 işyeri ile görüşülmüştür. Bu işyerlerinin 234'ünün (%14,2) 50 üzeri çalışanı, 921'inin (%56,1) 10-49 çalışanı, 490 tane işyerinin (%29,6) 1-9 arasında çalışanı vardır.

Araştırma sonuçlarına göre işyerlerinin büyük çoğunluğu imalat sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 30,3'ü imalat sektöründedir. Bu sektörü %23,3 ile toptan ve perakende ticaret sektörü ve %14,4 ile inşaat sektörü takip etmektedir. Dördüncü sırada %6,8 konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Türkiye genelinde en büyük paya sahip ilk üç sektör; %25,2 ile imalat, %23,2 ile toptan ve perakende ticaret ve %18,8 ile inşaat sektörüdür. Bu sonuçlar Sakarya İşgücü piyasasının sektörel dağılımı Türkiye ile benzerlik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Grafik 6: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, Sakarya, 2014

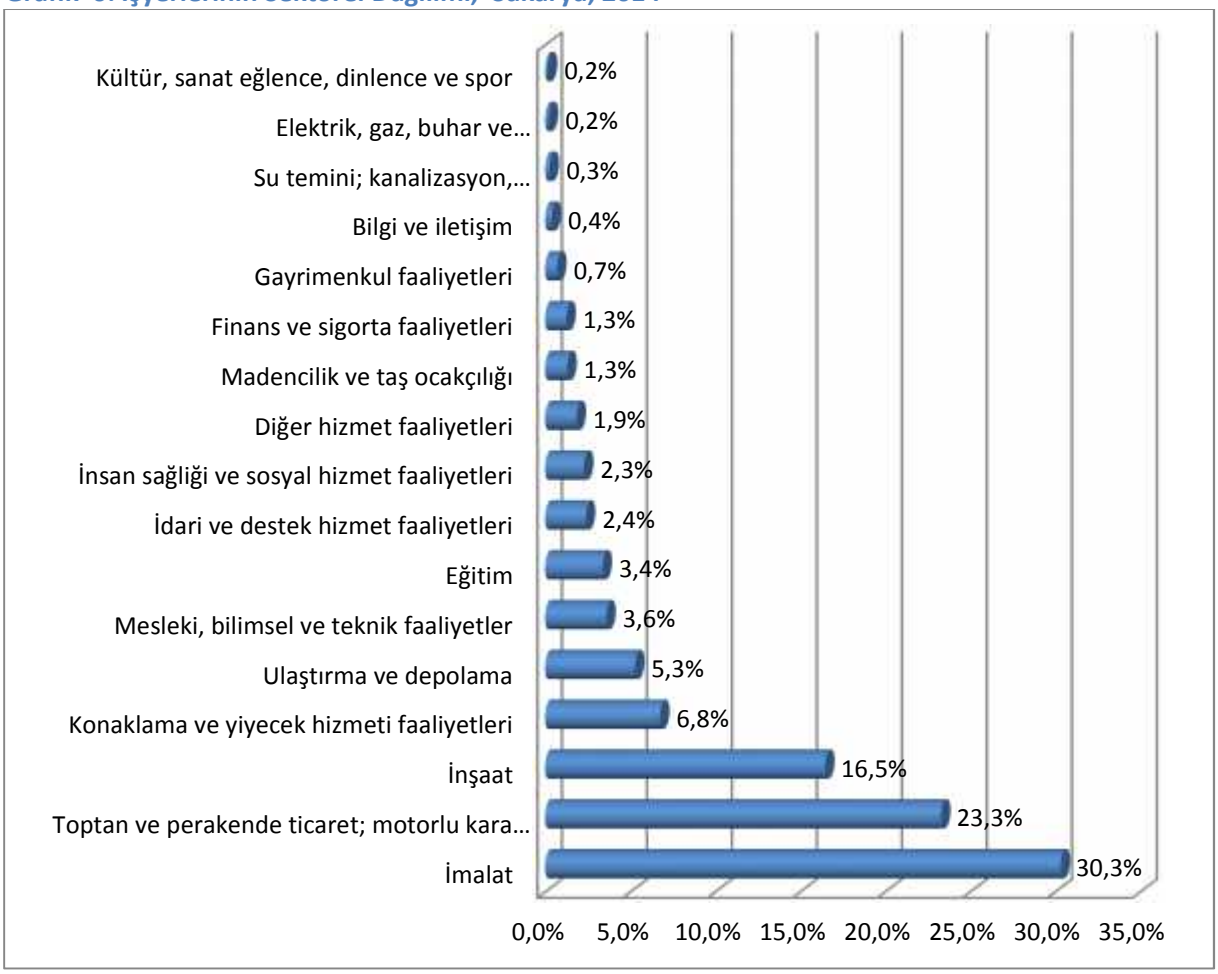

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Tablo 16: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanan İşyeri Oranları, Sakarya, 2014

İŞKUR HİZMETİNDEN FAYDALANMA	
SEKTÖR	**ORAN**
Madencilik ve taş ocakçılığı	25,0%
İmalat	66,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	75,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	60,0%
İnşaat	31,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	46,2%
Ulaştırma ve depolama	30,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	50,4%
Bilgi ve iletişim	71,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	23,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	30,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	27,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	75,0%
Eğitim	55,4%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	60,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	38,7%
SAKARYA	**49,4%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri için sektörel olarak baktığımızda Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe araştırma kapsamında bulunun bütün işyerleri İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır.

Tablo 17: Yabancı Ortaklık olan İşyerleri ve Çalışan ilişkisi, Sakarya, 2014

	İŞYERİ SAYISI	MEVCUT İSTİHDAM	ORTALAMA ÇALIŞAN
TOPLAM	1833	77441	42
YABANCI ORTAKLIK	60	14234	238
YABANCI ORTAKLIK HARİÇ	1773	63207	36

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Türkiye geneli ortalama çalışan sayısı 35, Sakarya da ise ortalama çalışan sayısı 42'dir. Yabancı ortaklığı olan işyerlerinde ortalama çalışan sayısı da benzer bir şekildedir. Yani Sakarya ortalaması daha fazladır. Bu durum Sakarya için olumlu olarak düşünülecek bir durumdur.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerleri ve Sektör ilişkisi, Sakarya, 2014

SEKTÖR	İŞYERİ SAYISI	İHRACAT YAPAN İŞ YERİ SAYISI	İHRACAT YAPAN İŞYERİ İÇİNDE ORAN
İmalat	556	375	67,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	427	80	18,7%
İnşaat	302	28	9,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	44	6	13,9%
Ulaştırma ve depolama	97	5	4,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	34	4	12,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	23	4	19,0%
SAKARYA	**1833**	**514**	**28,0%**
TÜRKİYE	**200911**	**36329**	**18,1%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya il geneli ve Türkiye geneli kıyaslandığında, Sakarya ilinin bulunduğu konum ve sanayi bölgesinin olumlu bir etkisinin görüldüğünü söylenebilir. İmalat sektörünün ihracatta başı çektiği görülmektedir. Sakarya ilinin Türkiye'de ihracat yapan işyerleri içindeki payı %1,4'tür.

Tablo 19: Part-time Çalışma Yapan İşyerleri ve Sektör ilişkisi, Sakarya, 2014

SEKTÖR	TOPLAM İŞYERİ SAYISI	PART-TİME ÇALIŞMA YAPAN İŞYERİ SAYISI	SEKTÖREL ORAN
İmalat	556	39	7,1%
İnşaat	302	15	5,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	427	29	6,9%
Ulaştırma ve depolama	97	8	8,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	124	31	24,8%
Bilgi ve iletişim	7	1	14,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	66	8	12,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	44	5	11,1%
Eğitim	62	17	26,8%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	42	14	34,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	34	3	9,7%
SAKARYA	**1833**	**171**	**9,4%**
TÜRKİYE	**200911**	**18588**	**9,3%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya'da part-time çalışma yapan işyerlerinde sektörel olarak bakıldığında ilk üç sektör; %23'lük payla İmalat, %17,9'luk payla Konaklama ve yiyecek hizmetleri, %17,1'lik payla Toptan ve perakende sektörleridir.

AÇIK İŞLER

Açık iş; İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında işverenlerin hemen veya yakın zamanda "fiilen" ihtiyaç duydukları meslekleri veya işleri ifade etmektedir. Başka bir deyişle açık iş; boş veya yakında boşalacak olan pozisyonları tanımlar. Bu kapsamda araştırmanın yapıldığı 12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasında araştırma kapsamındaki işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. İlgili dönemde Sakarya ilinde mevcut açık işler tespit edilerek derlenmiştir.

Bu kapsamda Sakarya ilinde işyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, referans dönemi (12 Mayıs-27 Haziran 2014) esas alınmak üzere, var olduğu öğrenilen açık iş sayısı 3039'dur.

Açık iş verme ve açık iş oranı

Açık iş verme oranı, açık iş olan işyeri sayısı ile topla işyeri sayısı arasındaki orandır. Yani formülleştirildiğinde "Açık İş Veren İşyeri Sayısı/İşyeri Sayısı" şeklindedir.

Tablo 20: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, Sakarya, 2014

Sektörler	İşyeri sayısı	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	Açık İş Verme Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	24	4	15,0%
İmalat	556	219	39,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklim	4	4	100,0%
Su temini; kanalizasyon, at	5	1	20,0%
İnşaat	302	54	17,9%
Toptan ve perakende ticare	427	99	23,1%
Ulaştırma ve depolama	97	15	15,1%
Konaklama ve yiyecek hizm	124	41	32,8%
Bilgi ve iletişim	7	1	14,3%
Finans ve sigorta faaliyetle	23		0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	13	1	10,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik	66	18	27,3%
İdari ve destek hizmet faal	44	10	22,2%
Eğitim	62	12	19,6%
İnsan sağliği ve sosyal hizm	42	12	29,3%
Kültür, sanat eğlence, dinle	3		0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	34	5	16,1%
SAKARYA	**1833**	**495**	**27,0%**
TÜRKİYE	**200911**	**40940**	**20,4%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Tablo incelendiğinde Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektöründe araştırma kapsamındaki işyerlerinin tamamının açık iş verdiği görülmektedir. Sakarya'nın açık iş verme oranı Türkiye ortalamasının üzerinde bir değere sahiptir.

Tablo 21: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, Sakarya, 2014

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
Gayrimenkul faaliyetleri	26	0,9%	192	11,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	31	1,0%	433	6,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	152	5,0%	2693	5,3%
İnşaat	314	10,3%	6145	4,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetle	126	4,2%	2743	4,4%
İmalat	1922	63,2%	44539	4,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	13	0,4%	314	4,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	36	1,2%	1003	3,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu ka	309	10,2%	9843	3,0%
Ulaştırma ve depolama	43	1,4%	1613	2,6%
Eğitim	34	1,1%	1775	1,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi v	3	0,1%	162	1,8%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetler	20	0,7%	3072	0,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üre	9	0,3%	2121	0,4%
Bilgi ve iletişim	1	0,0%	571	0,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri		0,0%	171	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor		0,0%	51	0,0%
SAKARYA	**3039**	**100,0%**	**77441**	**3,8%**
TÜRKİYE	**198582**	**100,0%**	**7049691**	**2,7%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektörler imalat, inşaat ve toptan perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de imalat olmakta ve imalatı, toptan perakende ve inşaat sektörleri takip etmektedir.

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş sayısı %63,2'lik oranla imalat sektöründedir. İmalat sektörünü sırasıyla, %10,3'lük oranla inşaat ve %10,2'lik oranla toptan, perakende ve ticaret sektörü izlemektedir. Başka bir deyişle, Sakarya ilindeki her 100 açık işin[8] 63'ü imalat, 10'u toptan ve perakende ticaret ve 10'u inşaat sektörlerindedir. İmalat sektörü ile diğer sektörler arasındaki açık iş sayısının çok büyük olmasında, Sakarya ilinde imalat sektörünün gelişmiş olması rol oynamaktadır. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü ile kültür, sanat ve eğlence sektörlerinde ise, ilgili dönemde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelindeki açık iş sayılarında ise, yine imalat sektörünün ağırlığı görülmektedir. Toplam açık iş sayısı içerisinde imalat sektörünün payı %43,8'dir. İmalat sektörünün ardından en fazla açık işin bulunduğu sektörler sırasıyla %17,5 pay ile toptan ve perakende ticaret sektörü ve %7,7 pay ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür.

[8]Açık iş, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü talep araştırması kapsamında işyerleri ziyaret edildiğinde mevcut olan açık işler derlenmiştir.

Sakarya işgücü piyasası talep araştırmasının sonuçlarına göre, Sakarya ilinde açık iş oranı[9] %3,8 ile %2,7 olan Türkiye toplamının 1,1 puan üzerindedir. İlde sektörlere göre, açık iş oranında önde gelen sektör gayrimenkul faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörde açık iş oranı %11,9'dur. Gayrimenkul faaliyetleri sektörünü %6,6 ile diğer hizmet faaliyetleri sektörü, %5,3 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü ve %4,9 ile inşaat sektörü takip etmektedir. 2013 Sakarya açık iş oranı %4,6 olduğu düşünüldüğünde açık iş oranın düştüğü, bu düşüşün Türkiye genelinde daha fazla olduğunu (Türkiye geneli açık iş oranı 2013 için %4,4) söyleyebiliriz.

Türkiye genelinde açık iş oranının en fazla olduğu sektör %4,4 ile diğer hizmet faaliyetleri sektörüdür. Daha sonra %3,4 ile imalat sektörü gelmektedir. Üçüncü sırada ise, %3 ile toptan perakende ve ticaret sektörü gelmektedir.

Tablo 22: İşyerlerinin Yaşlarına Göre Açık İş Verme Oranı, Açık İş Oranı Sakarya, 2014

İşyeri Yaşı	Açık İş Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Veren	Toplam İşveren Sayısı	Açık İş Verme Oranı
0-4	629	13210	4,5%	102	427	23,8%
5-9	697	17798	3,8%	151	519	29,2%
10-14	315	11699	2,6%	75	274	27,3%
15-19	671	13915	4,6%	72	249	28,9%
20-24	403	10873	3,6%	39	144	27,1%
25+	324	9946	3,2%	56	220	25,6%
SAKARYA	**3039**	**77441**	**3,8%**	**1833**	**495**	**27%**
TÜRKİYE	**198582**	**7049691**	**2,7%**	**200911**	**40940**	**20,4%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

İşyerlerinin yaşlarına göre açık iş oranı ve açık iş verme oranına bakıldığında, yaşa bağlı bir değişim olmadığı oranların birbirine yakın olduğu gözükmektedir.

[9] Açık iş oranı (AİO) açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde ifade edilir:
AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut Çalışanların Sayısı + Açık İşlerin Sayısı) * 100.

Tablo 23: Sektörlere ve İşyerlerinin Yaşlarına Göre Açık İş Verme Oranı, Sakarya, 2014

SEKTÖRLER	0-9	10-14	15+	TOPLAM
Madencilik ve taş ocakçılığı	18,2%	33,3%	0,0%	15,0%
İmalat	41,7%	28,7%	40,9%	39,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	50,0%	0,0%	0,0%	20,0%
İnşaat	16,4%	28,0%	17,8%	17,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	20,9%	30,2%	22,5%	23,1%
Ulaştırma ve depolama	15,4%	4,8%	23,1%	15,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	35,3%	35,3%	24,0%	32,8%
Bilgi ve iletişim	20,0%	0,0%	0,0%	14,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	16,7%	0,0%	0,0%	10,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25,0%	37,5%	28,6%	27,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	22,6%	33,3%	0,0%	22,2%
Eğitim	12,9%	37,5%	23,5%	19,6%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	27,6%	39,9%	0,0%	29,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	22,2%	0,0%	16,7%	16,1%
SAKARYA	**26,8%**	**27,3%**	**27,3%**	
TÜRKİYE	**49,2%**	**15,0%**	**35,9%**	

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sektörel olarak açık işlere bakıldığında gayrimenkul faaliyetleri, bilgi ve iletişim, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi sektörlerinde işyeri yaşının büyük olduğu işyerlerinin açık işi olamadığı gözlenmektedir.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı, Açık İş Dağılımı Sakarya, 2014

Meslek Grupları	Açık İş Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	1122	17955	36,91%	5,9%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	801	17175	26,34%	4,5%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE CALISANLAR	520	15148	17,11%	3,3%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	223	6377	7,33%	3,4%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK	189	6073	6,23%	3,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	133	6369	4,37%	2,0%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	44	6300	1,46%	0,7%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ CALISANLARI	5	297	0,18%	1,8%
YÖNETİCİLER	2	1748	0,07%	0,1%
SAKARYA	**3039**	**77441**	**100,00%**	**3,78%**
TÜRKİYE	**198582**	**7049691**	**100,00%**	**2,74%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %36,91 pay ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubudur. Bu ana meslek grubunu %26,34 ile nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışanlar ve %17,11 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar takip etmektedir.

Türkiye genelinde en çok açık iş olan meslek grupları ise sırasıyla; %25,1 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, %20 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve %16,3 ile hizmet ve satış elemanları meslek gruplarıdır.

Grafik 7: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı, Açık İş Dağılımı Sakarya, 2014

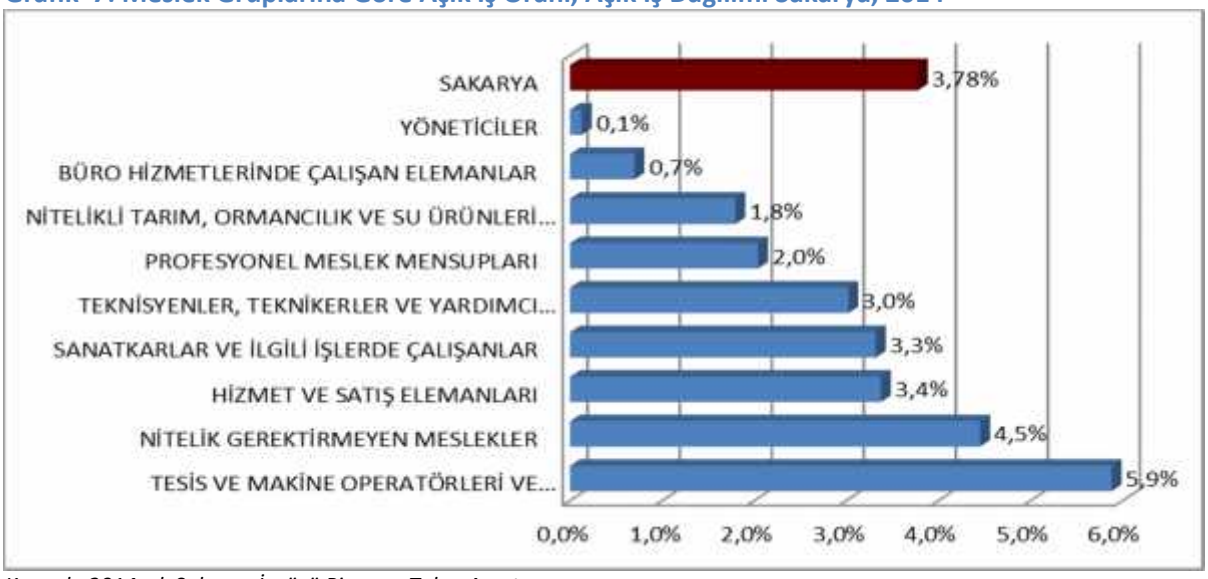

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Meslek gruplarına göre açık iş oranı en fazla %5,9 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcıları grubundadır. Nitelik gerektirmeyen meslekler grubu ise %4,5 payla ikinci sırada ve sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar %3,3 payla üçüncü sıradadır.

Türkiye genelinde açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu %3,6 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcıları, ikinci sırada %3,6 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanlardır ve üçüncü sırada ise, %3,4 ile hizmet ve satış elemanları meslek grupları gelmektedir.

Tablo 25: Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı, Sakarya, 2014

SAKARYA		TÜRKİYE	
Meslek	Açık İş Dağılımı	Meslek	Açık İş Dağılımı
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	16,47%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	6,45%
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	11,24%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5,44%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	8,62%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	3,35%
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	6,36%	SATIŞ DANIŞMANI	3,02%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	4,20%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	2,02%
OTOMOTİV MONTAJCISI	3,57%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1,94%
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	3,43%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,84%
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	2,38%	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	1,59%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	2,11%	DEPO HAMALI	1,47%
TEMEL İMALAT MONTAJ ELEMANI	1,78%	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	1,38%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,33%	KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	1,29%
TOPLAM	61,50%	TOPLAM	29,77%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Meslekler olarak incelendiğinde nitelik gerektirmeyen meslek grubuna ait beden işçisi (genel) mesleği %16,47lik payla ilk sırada, onu %11,24'lük payla kablo ağı bantlama elemanı, %8,62'lik payla makineci (dikiş) meslekleri takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk onbir meslekte yer alan diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir ve %4,20 ile gaz altı kaynakçısı, %2,11 ile garson(servis elemanı), %1,78 ile temel imalat montaj elemanı, %1,33 şoför-yük taşıma şeklinde sıralama oluşmuştur.

Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk onbir meslek, toplam açık işlerin %61,5'ini oluşturmaktadır. Türkiye genelindeki duruma bakılacak olursa en fazla açık işin %6,45 ile makineci(dikiş) mesleğinde olduğu görülecektir. Söz konusu mesleği beden işçisi, garson, satış danışmanı, temizlik görevlisi, güvenlik görevlisi, şoför-yük taşıma, gaz altı kaynakçısı, depo hamalı, çağrı merkezi görevlisi ve komi (garson yardımcısı) meslekleri izlemektedir. Sayılan bu meslekler Türkiye genelindeki açık işlerin %29,77' sini oluşturmaktadır. Hem il genelinde hem Türkiye genelinde paralel olan meslekler makineci, satış danışmanı, gaz altı kaynakçısı ve beden işçisidir.

Grafik 8:Açık İş Oranın Cinsiyete Göre Dağılımı

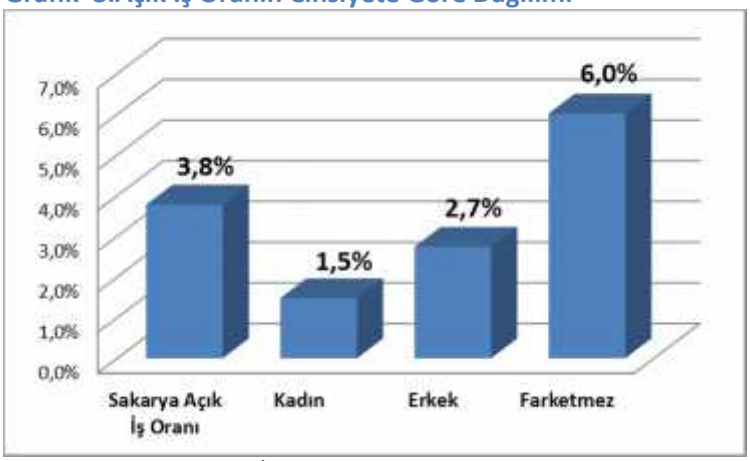

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Açık iş olduğunu belirten işverenlerin talep ettikleri daha çok erkek kadın ayrımına gitmedikleri fakat erkek tercihin daha fazla olduğu görülmektedir.

Eğitim Durumu

12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri içerisinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması ile işverenlerden, açık işlerle birlikte bu açık işler için talep edilen eğitim düzeylerine ait bilgiler de derlenmiştir.

Grafik 9: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı, Sakarya, 2014

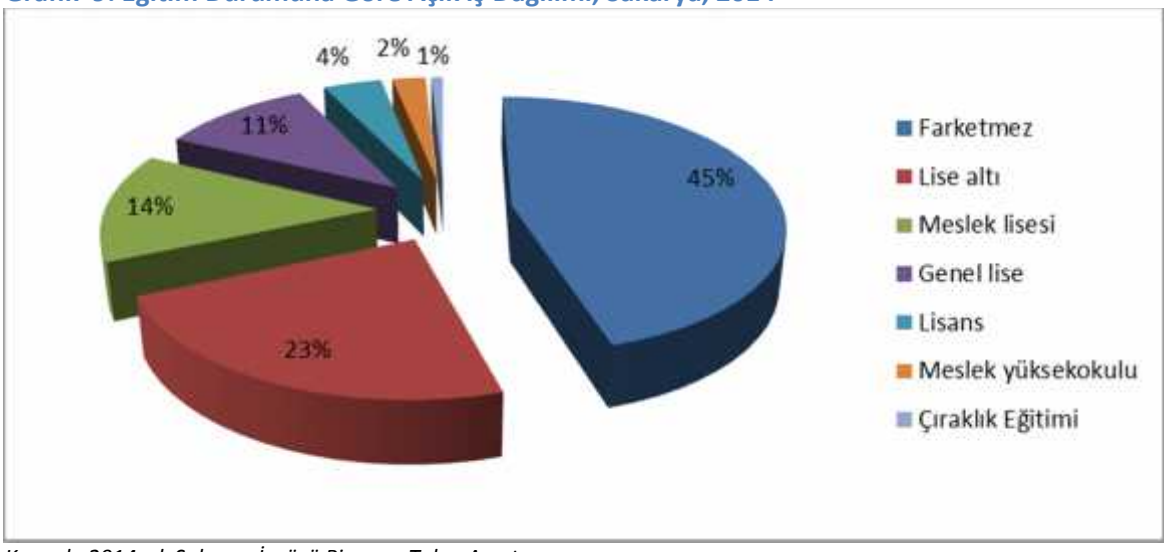

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en çok dikkat çeken husus genelde herhangi bir eğitim düzeyinin istenmemiş olmasıdır. İl genelinde işverenlerin %45'i talep edilen eğitim düzeyine farketmez cevabını vermiştir. Bu durum kendini Türkiye sonucunda da göstermektedir. Türkiye sonucunda oran ilden daha yüksek olmakla birlikte (%38) yine ilk sırada eğitim düzeyi farketmez sonucu yer almaktadır. İkinci sırada hem ilde (%23) hem de Türkiye'de (%25) lise altı eğitim gelmektedir.

İlde tüm açık işlerde farketmez ve lise altı eğitimi talep eden işverenlerin oranı %68'dir. Lise altı %23, meslek lisesi %14, genel lise %11, lisans %4, meslek yüksekokulu %2 ve çıraklık eğitimi %1 oranında talep edilmektedir. Yüksek lisans eğitim seviyesini talep eden hiç bir işyeri olmamıştır. Türkiye sonucuna bakıldığında lise altı %25, genel lise %16, meslek lisesi %9, lisans %7 meslek yüksekokulu %3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 10: Eğitim Durumuna ve Cinsiyet Durumuna Göre Açık İş Dağılımı, Sakarya, 2014

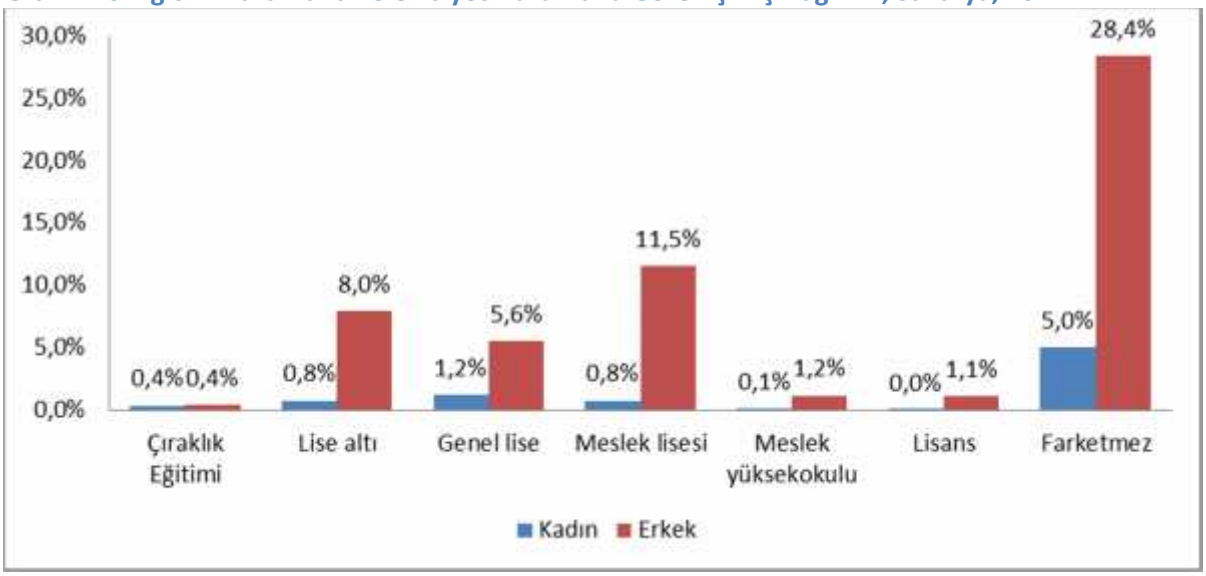

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Hem il de hem de Türkiye genelinde en fazla açık işler belirtilen mesleklerde, ilk üç sırada bulunan mesleğin genel beden işçisi olması ve bu mesleğin belirli bir eğitim ve beceri istemeyen meslek olmasından ötürü, istenen eğitim düzeyinin farketmez olması beklenen bir sonuç olarak görülmektedir.

Tablo 26: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı, Sakarya, 2014

EĞİTİM DURUMU	İHARACAT YAPAN FİRMALARIN AÇIK İŞ SAYISI	İHRACAT YAPAN FİRMALARIN AÇIK İŞ DAĞILIMI	SAKARYA GENELİ AÇIK İŞ SAYISI	SAKARYA GENELİ AÇIK İŞ DAĞILIMI	YABANCI ORTAKLIĞI OLAN FİRMALARIN AÇIK İŞ SAYISI	YABANCI ORTAKLIĞI OLAN FİRMALARIN AÇIK İŞ DAĞILIMI
Çıraklık Eğitimi	3	0,22%	25	0,81%		
Lise altı	422	28,99%	701	23,07%	368	57,63%
Genel lise	126	8,64%	323	10,62%	16	2,54%
Meslek lisesi	320	21,99%	414	13,62%	132	20,64%
Meslek yüksekokulu	19	1,28%	71	2,33%		
Lisans	20	1,35%	124	4,08%	19	2,98%
Farketmez	545	37,45%	1380	45,40%	103	16,21%
SAKARYA	**1457**	**100,0%**	**3039**	**100,0%**	**639**	**100,0%**
TÜRKİYE	**72600**	**100,0%**	**198582**	**100,0%**	**11766**	**100,0%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Görüldüğü gibi meslek lisesi ve MYO mezunları az sayıda da olsa da elektrik-elektronik teknisyeni ve teknikeri, gıda teknikeri, ön muhasebeci, inşaat teknikeri, makine bakım onarımcısı, satış danışmanı gibi mesleklerde yoğunlaşmaktadır. Lisans mezunları da diploması olmadan kesinlikle yapılamayacak olan inşaat, makine mühendisi gibi mühendislik dallarında, öğretmenlik alanlarında ve bunların yanında da büro memuru, pazarlamacı, sekreterlik gibi alanlarda aranmaktadır.

Beceri İhtiyacı

İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırmasının amaçlarından biri de, işgücü piyasasındaki mevcut açık işler için aranan nitelik ve becerileri tespit etmektir. Bu kapsamda ziyaret edilen işverenlerden açık işler için talep ettikleri beceri düzeylerine ilişkin bilgiler alınmıştır.

Tablo 27: Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı, Sakarya, 2014

	ÇIRAKLIK EĞİTİMİ	LİSE ALTI	GENEL LİSE	MESLEK LİSESİ	MESLEK YÜKSEKOKULU	LİSANS	FARKETMEZ	SAKARYA	TÜRKİYE
Bilgisayar kullanımı	4,4%	1,9%	15,9%	7,1%	38,5%	23,8%	0,8%	5,4%	19,3%
Fazla Mesaiye Kalabilme	8,8%	11,9%	28,8%	16,5%	40,7%	31,4%	16,0%	17,6%	41,9%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	47,1%	73,4%	51,2%	64,5%	55,9%	38,6%	64,5%	63,7%	67,0%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4,4%	6,6%	24,0%	11,9%	33,4%	21,3%	4,5%	9,4%	25,4%
İletişim ve İfade Yeteneği	4,4%	10,5%	29,9%	17,1%	41,1%	42,1%	7,4%	14,0%	43,4%
İş Ahlakına Sahip Olma	74,8%	25,2%	42,7%	30,6%	51,7%	44,1%	35,1%	34,1%	69,4%
Proje Tabanlı Çalışma	4,4%	5,4%	9,2%	9,1%	12,7%	15,9%	5,8%	7,1%	17,1%
Satış ve Pazarlama Becerisi	0,0%	2,4%	26,3%	7,7%	13,0%	7,1%	2,6%	6,2%	13,2%
Seyahat Edebilme Esnekliği	0,0%	2,4%	2,0%	1,2%	9,5%	15,2%	2,3%	2,8%	11,2%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	8,8%	8,1%	31,0%	13,2%	22,3%	42,2%	6,2%	12,1%	25,9%
Takım Çalışması	25,2%	17,3%	38,7%	20,8%	40,5%	35,2%	16,4%	21,0%	53,2%
Yabancı Dil	0,0%	0,3%	9,8%	1,2%	16,2%	14,5%	0,2%	2,3%	7,2%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	47,1%	29,9%	41,3%	56,2%	68,5%	59,1%	36,7%	40,0%	55,9%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Talep edilen eğitim düzeyi ve beceri ile ilgili olarak, Çıraklık eğitimi düzeyi olarak isteniyorsa fiziksel ve bedensel yeterlilik ve mesleki yeterlilik ön plana çıkarken yabancı dil bilme gibi bir durum istenmemektedir. Lisans eğitimi istenildiğinde ise bilgi ve tecrübenin yanında iletişim ve ifade yeteneği ön plana çıktığı görülmektedir.

Grafik 11: Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı, Sakarya, 2014

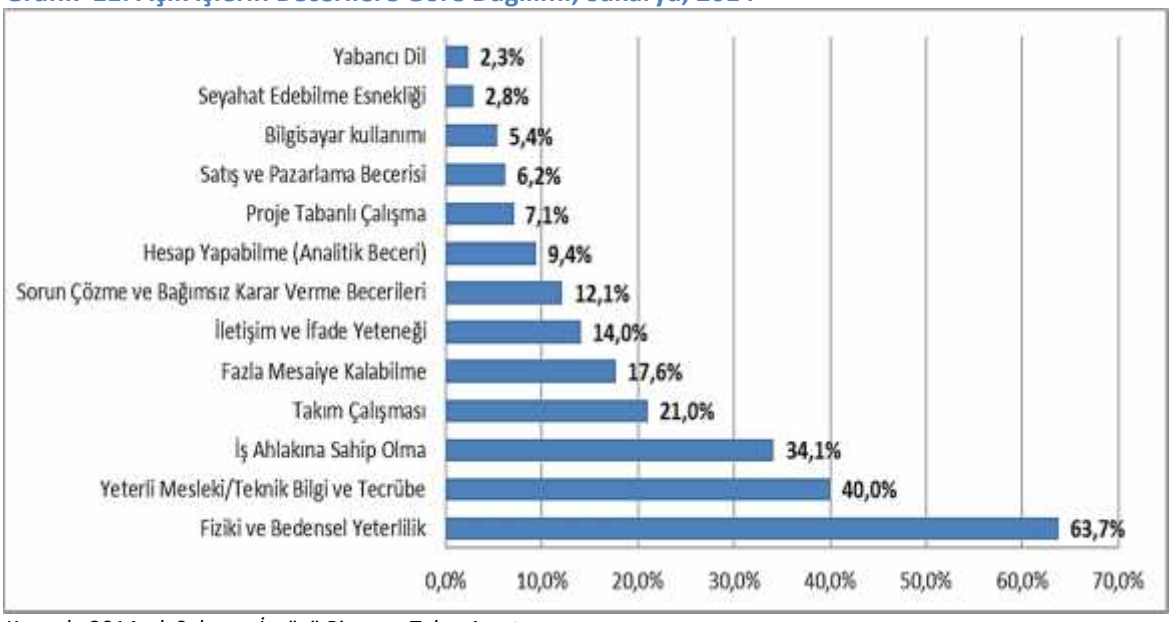

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

İşverenlerin en çok talep ettikleri beceri ihtiyacı %63,7'lik oranla fiziki ve bedensel yeterlilik becerisidir, ikinci sırada %40 mesleğe ilişkin yeterli bilgiye sahip olma oranla gelmektedir. Fiziki dayanıklılık talebinin yüksek olmasının en büyük nedeni, bölgenin imalat sektöründe yoğun olarak faaliyet göstermesi ve imal işçilerine olan ihtiyacın oldukça yüksek olmasıdır. Bu sektörde özellikle nitelik gerektirmeyen işlerde, işverenlerin talebi, iş arayanların fiziksel bakımdan dayanıklı ve güçlü olmasıdır. Bu beceriyi sırasıyla %34,1 iş ahlakına sahip olma, %21 ile takım çalışması ve %17,6 ile fazla mesaiye kalabilme takip etmektedir. Türkiye geneline bakıldığında bu sıralamanın oranları değişik olsa da tamamen aynı olduğu görülmektedir. İş ahlakına sahip olma, mesleğe ilişkin yeterli bilgi, fiziki ve bedensel yeterlilik ve takım çalışması ilk üç sırayı almaktadır.

Grafik 12: Beceriler Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı, Sakarya, 2014

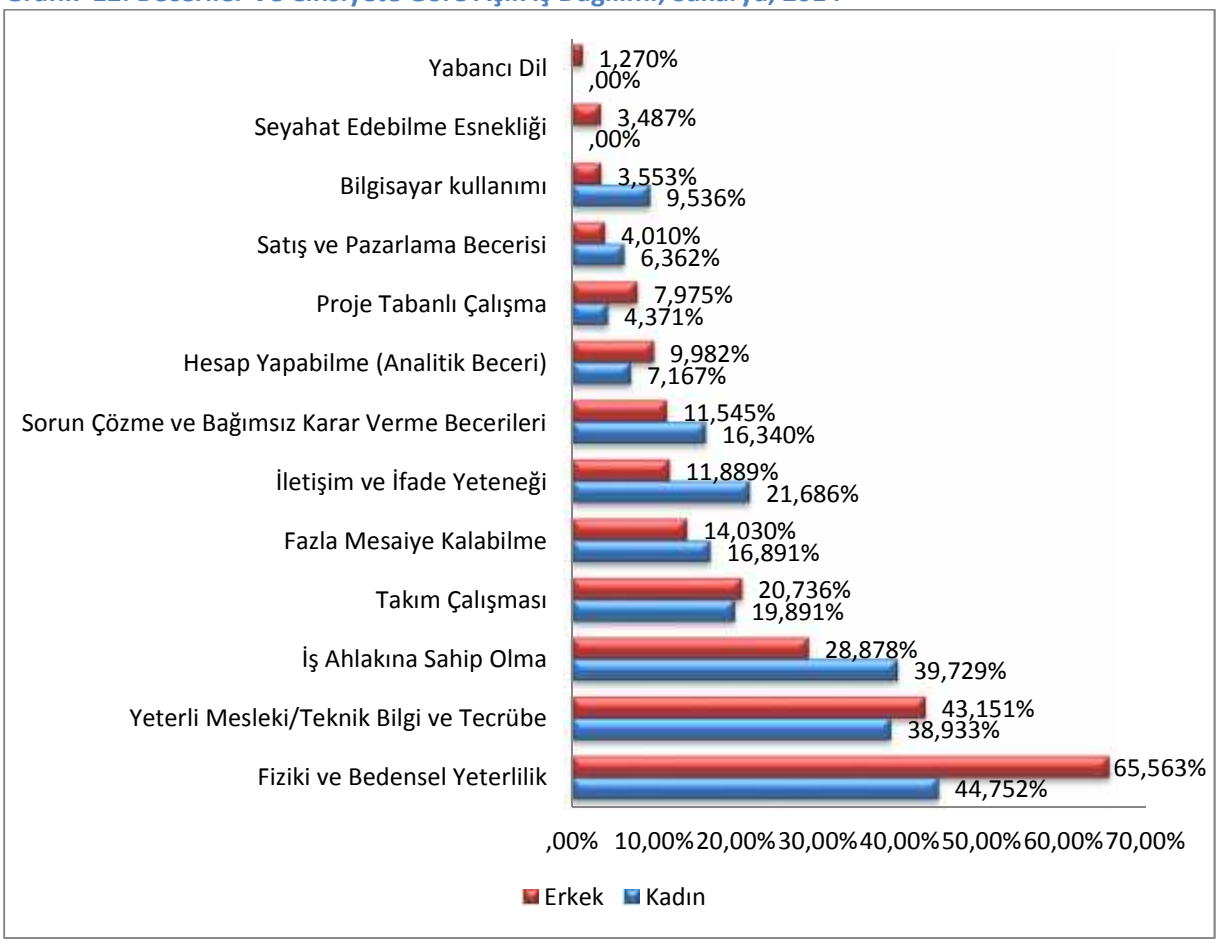

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Cinsiyete göre bakıldığında kadınların bilgisayar kullanımı, satış ve pazarlama becerisi, iletişim ve ifade yeteneği, iş ahlakına sahip olma ve fazla mesaiye kalabilme becerilerinin erkeklere göre daha fazla talep edildiği görülmektedir. Erkeklerde ise fiziki ve bedensel yeterlilik ile teknik bilgi ve tecrübe daha fazla talep edilen becerilerdendir.

Mesleklerin becerilere göre dağılımında, mesleğin yapılabilme durumuna göre örneğin ön muhasebe mesleğinde bilgisayar kullanımı ve yeterli mesleki tecrübe ön plana çıkarken, kablo ağı bantlama elemanı mesleğinde fiziki ve bedensel yeterlilik %11,2'lik bir paya sahip olmaktadır.

Arama Kanalı

İşverenler açık işlerine uygun eleman bulabilmek için birbirinden farklı ve birden fazla yöntem kullanabilmektedir. Açık işlerin tamamı için işyerlerinin açık iş arama kanallarından hangi düzeylerde yararlandıklarına bakılacak olursa, açık işlerin %65'i İŞKUR, %53,9'u akraba-eş, dost, %24,1'i gazete, %18,7'si kariyer internet siteleri ve %4,5'i özel istihdam büroları aracılığı ile aranmaktadır.

Grafik 13:Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı, Sakarya, 2014

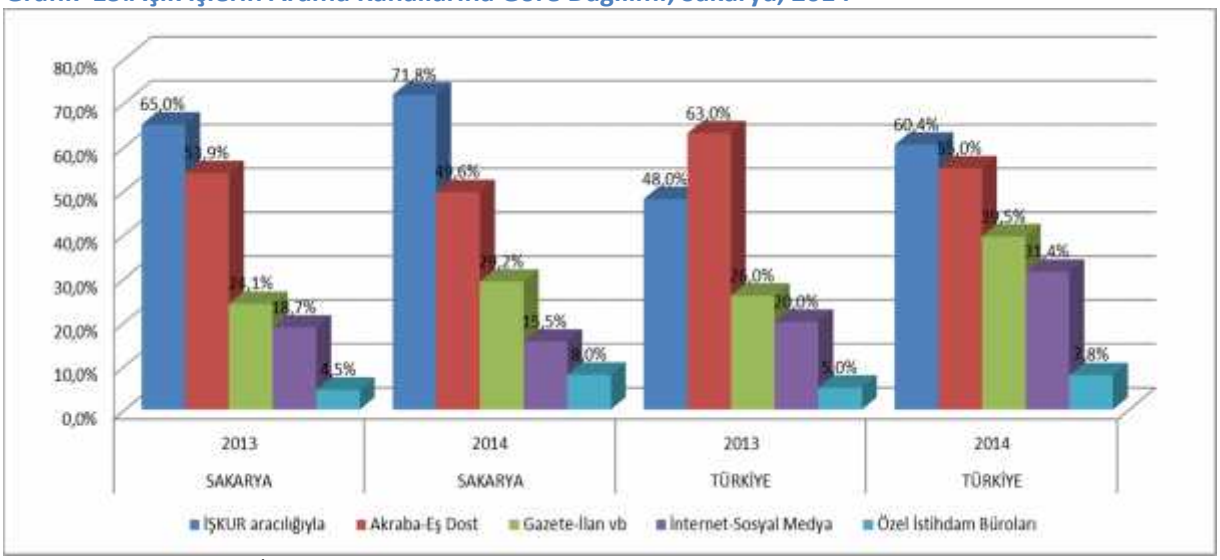

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya'da İŞKUR aracılığı arama kanalının kullanılma oranı 2013 için %65 iken 2014 yılında artarak %71,8 olmuştur. Türkiye geneline baktığımızda ise benzer bir durum görülmektedir. 2013'te %48 olan oran 2014 yılında %60,4 olmuştur. Bu artış İŞKUR'un etkinliğinin arttığını göstermektedir. İŞKUR'un payının yüksek olmasında son yıllarda işverenlerle geliştirdiği diyalog, 6111 sayılı torba yasayla işverenlere sunulan istihdam ve teşvik paketleri, yüz yüze gerçekleştirilen işyeri ziyaretlerinin etkisi büyüktür. Kurumumuza işverenler internet sayfamızdan (www.iskur.gov.tr) 7/24 erişebilmekte ve yapmak istedikleri işlemi internet üzerinden rahatlıkla yapabilmektedirler. Ayrıca İş ve Meslek Danışmanlarımız işverenlerin mevzuat çerçevesinde bilgilendirilmeleri ile taleplerini karşılamalarına sistemli olarak yardımcı olmaktadırlar.

Akraba-eş, dost arama kanalının kullanılması hem Sakarya hem de Türkiye geneli için azaldığı gözükmektedir. Özel istihdam bürolarının kullanılmasında da bir artış olduğu gözükmektedir.

Tablo 28:Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı, Sakarya, 2014

Sektörler	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve taş ocakçılığı	81,8%	0,0%	63,6%	0,0%	0,0%
İmalat	80,7%	31,2%	45,9%	12,2%	11,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üre	11,1%	0,0%	0,0%	88,9%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi v	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	30,3%	4,1%	77,0%	6,1%	1,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu ka	69,1%	25,8%	52,2%	32,6%	4,7%
Ulaştırma ve depolama	39,5%	28,9%	86,8%	15,8%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetle	66,1%	13,1%	80,0%	22,5%	0,9%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	23,3%	23,3%	33,3%	53,3%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	87,1%	0,8%	10,5%	0,8%
Eğitim	58,1%	32,3%	25,8%	16,1%	12,9%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetler	59,9%	10,1%	54,9%	25,1%	10,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	53,6%	39,3%	39,3%	3,6%	3,6%
SAKARYA	**71,8%**	**29,2%**	**49,6%**	**15,5%**	**8,0%**
TÜRKİYE	**60,4%**	**39,5%**	**55,0%**	**31,4%**	**7,8%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Araştırma kapsamında bulunan işyerlerinden bilgi ve iletişim sektöründe Sakarya'daki işyerleri sadece İŞKUR arama kanalını kullanmaktadırlar. Sakarya ilinde araştırma kapsamında özel İstihdam bürolarını kullanan işyerleri eğitim, sağlık, imalat sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

Tablo 29: Arama Kanalları Eğitim İlişki Dağılımı, Sakarya, 2014

Tercih Edilen Eğitim	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	51,7%	48,2%	22,0%	4,4%	0,0%
Lise altı	87,0%	53,0%	62,7%	13,4%	1,7%
Genel lise	68,4%	23,5%	51,0%	29,5%	13,2%
Meslek lisesi	80,8%	18,0%	22,6%	11,2%	16,4%
Meslek yüksekokulu	62,9%	15,8%	46,9%	34,9%	4,4%
Lisans	49,8%	25,7%	40,5%	31,8%	6,1%
Farketmez	64,8%	22,4%	52,2%	12,3%	7,9%
SAKARYA	**71,8%**	**29,2%**	**49,6%**	**15,5%**	**8,0%**
TÜRKİYE	**60,4%**	**39,5%**	**55,0%**	**31,4%**	**7,8%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya ilinde arama kanalı olarak İŞKUR'u kullanan işyerleri eğitim olarak en fazla lise altı eğitimi tercih ettikleri görülmektedir. Bu durum beden işçisi mesleğinde en çok açık iş olmasını açıklamaktadır. Lise altı eğitim tercihinden sonra %80,8'lik payla meslek lisesi gelmektedir. İnternet-sosyal medya arama kanalını kullanan işverenlerin tercih ettiği eğitim düzeyi %34,9 ile meslek yüksekokulu ve %31,8 ile lisans eğitim düzeyidir.

Tablo 30: Açık İşlerin Arama kanallarına Göre Dağılımı, Sakarya, 2014

Arama Kanalı	Yabancı Ortaklığı Bulunan İşyerleri	İhracat yapan İşyerleri	SAKARYA	TÜRKİYE
İŞKUR aracılığıyla	90,8%	83,4%	71,8%	60,4%
Gazete-İlan vb	54,7%	33,8%	29,2%	39,5%
Akraba-Eş Dost	63,3%	46,7%	49,6%	55,0%
İnternet-Sosyal Medya	3,7%	12,8%	15,5%	31,4%
Özel İstihdam Büroları	0,7%	14,5%	8,0%	7,8%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Yabancı ortaklığı bulunan ve İhracat yapan işverenlerin Sakarya ilinde arama kanalı olarak İŞKUR'u tercih ettikleri görülmektedir. İhracat yapan işverenlerin Sakarya ve Türkiye geneline uymayana arama kanalı tercihi ise özel istihdam bürolarıdır.

Teşvikten yararlana işyerlerinin arama kanallarını %78,8'lik payla İŞKUR, %47,1 akraba-eş, dost, %20,1 ile internet-sosyal medya, %19,5 ile gazete-ilan vb. ve %7,4 ile Özel istihdam büroları olarak kullanmaktadırlar.

Tablo 31: Açık İşlerin Arama kanalları ve Mesleklere Göre Dağılımı, Sakarya, 2014

Meslek	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	82,9%	37,6%	41,4%	19,9%	10,7%
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	100,0%	95,2%	95,2%	0,0%	0,0%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	64,4%	19,1%	56,6%	12,8%	12,4%
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	3,3%	0,0%	79,8%	0,0%	16,8%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	95,7%	12,0%	24,6%	7,6%	3,4%
OTOMOTİV MONTAJCISI	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ	58,6%	13,8%	39,8%	20,7%	7,2%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	65,7%	13,3%	82,8%	23,5%	0,0%
TEMEL İMALAT MONTAJ ELEMANI	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	72,3%	39,1%	27,0%	31,3%	5,9%
SAKARYA	**71,8%**	**29,2%**	**49,6%**	**15,5%**	**8,0%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya'da araştırma kapsamında kablo ağı bantlama elemanı, otomotiv montajcısı, plastik enjeksiyon üretim elemanı ve temel imalat montaj elemanı için arama kanalı olarak sadece İŞKUR kullanılmaktadır.

Cinsiyet dağılımı

Araştırma kapsamında Sakarya'da toplam 3039 açık iş bulunmaktadır. İşverenler cinsiyet farketmez olarak belirttikleri açık işlerin sayısı 1081'dir. Mevcut açık işlerde erkek eleman talep edilen açık iş sayısı 1706 ve kadın talep edilen açık iş sayısı da 253'tür. Oran olarak bakıldığında ise erkek oranı %56,1 ve kadın oranı da %8,3 olduğu görülecektir.

Tablo 32: Açık İşlerin Cinsiyet ve Sektörlere Göre Dağılımı, Sakarya, 2014

Sektör	Kadın		Erkek	
	Açık İş	Oran	Açık İş	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı		0,0%	13	100,0%
İmalat	195	10,1%	948	49,3%
İnşaat	8	2,5%	283	90,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	24	7,8%	206	66,5%
Ulaştırma ve depolama		0,0%	35	81,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6	4,4%	47	37,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler		0,0%	18	50,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13	8,9%	138	91,1%
Eğitim	1	3,2%	2	6,5%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	5	25,0%	3	14,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	1	3,6%	8	25,0%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya ilinde mevcut açık işlerin çoğunluğu imalat sektöründe ve bu açık işlerin %49,3'üne sahip işverenler erkek çalışan talep etmektedir. Ulaştırma ve depolama, Madencilik, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerinde açık işler için kadın çalışan talep edilmemektedir.

Tablo 33: Açık İşlerin Cinsiyet ve Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Sakarya, 2014

Meslek Grubu	Kadın		Erkek	
	Açık İş	Oran	Açık İş	Oran
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	17	38,7%	15	33,4%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	25	11,0%	81	36,3%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	36	4,5%	592	73,9%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI			5	100,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	5	4,0%	38	28,7%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	9	1,7%	446	85,8%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	5	2,8%	110	58,1%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	156	13,9%	417	37,2%
YÖNETİCİLER			1	49,8%
SAKARYA	**253**	**8,3%**	**1706**	**56,1%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Araştırma kapsamındaki işyerlerinden yöneticiler, nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri meslek gruplarında kadın açık iş gücü bulunmamaktadır. Erkeklerde açık iş oranı en yüksek olan, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, nitelik gerektirmeyen mesleklerdir. Kadınlarda ise Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu ön plana çıkmaktadır.

Tablo 34: Açık İşlerin Cinsiyet ve Mesleklere Göre Dağılımı, Sakarya, 2014

(Erkek)		(Kadın)	
Meslek	Oran	Meslek	Oran
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	21,9%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	50,0%
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	11,3%	ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	7,2%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	7,5%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	7,0%
OTOMOTİV MONTAJCISI	6,4%	ORTACI/AYAKÇI (TEKSTİL)	4,3%
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	6,1%	ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ	4,3%
SÜNGER KESİM MAKİNESİ OPERATÖRÜ	3,2%	ÖN MUHASEBECİ	2,7%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	2,2%	SEKRETER	2,6%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	1,3%	DÜZ DİKİŞ MAKİNECİ	1,7%
MOBİLYA İMALAT USTASI / MOBİLYACI (AHŞAP)	1,3%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	1,7%
MOBİLYA MONTAJ İŞÇİSİ	1,2%	BÜRO MEMURU (GENEL)	1,4%
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	1,1%	BULAŞIKÇI (STEVARD)	1,3%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Tablo incelendiğinde erkeklerde nitelik gerektirmeyen meslekler olan Beden İşçisi(Genel) ve Beden İşçisi(İnşaat) en yüksek açık iş oranına sahipken kadınlarda ise nitelik gerektiren meslekler olan Makineci(Dikiş) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleklerindedir.

İllerin açık iş oranı

Açık iş verme oranı, açık iş olan işyeri sayısı ile toplam işyeri sayısı arasındaki orandır. Yani formülleştirildiğinde "Açık İş Veren İşyeri Sayısı/İşyeri Sayısı" şeklindedir. Açık iş oranı ise açık iş sayısı ile toplam çalışan ve açık iş toplamı arasındaki orandır. İllerin açık iş oranları yüksekten düşüğe doğru sıralanmıştır.

Tablo 35: İllerin Açık İş Oranları, 2014

İller	Açık İş Oranı	İller	Açık İş Oranı
SİNOP	5,8%	SİVAS	2,5%
YOZGAT	4,5%	KAHRAMANMARAŞ	2,5%
DENİZLİ	4,3%	TRABZON	2,4%
KASTAMONU	4,3%	BARTIN	2,4%
BURDUR	4,2%	ÇANAKKALE	2,4%
KIRKLARELİ	4,1%	TEKİRDAĞ	2,4%
EDİRNE	4,1%	OSMANİYE	2,3%
TOKAT	3,9%	KARABÜK	2,3%
KARAMAN	3,8%	BOLU	2,2%
YALOVA	3,8%	GAZİANTEP	2,2%
SAKARYA	**3,8%**	ADIYAMAN	2,2%
GÜMÜŞHANE	3,7%	SAMSUN	2,2%
BATMAN	3,6%	ÇORUM	2,1%
MARDİN	3,6%	MALATYA	2,0%
RİZE	3,5%	NİĞDE	2,0%
KÜTAHYA	3,5%	BAYBURT	1,9%
KONYA	3,5%	ADANA	1,8%
AYDIN	3,4%	MERSİN	1,8%
KOCAELİ	3,4%	ERZURUM	1,7%
ESKİŞEHİR	3,3%	HATAY	1,7%
AMASYA	3,3%	GİRESUN	1,7%
BİLECİK	3,2%	BİNGÖL	1,7%
İZMİR	3,2%	ARDAHAN	1,7%
DÜZCE	3,2%	ŞANLIURFA	1,6%
BURSA	3,2%	KAYSERİ	1,6%
ZONGULDAK	3,2%	IĞDIR	1,5%
ANTALYA	3,1%	ARTVİN	1,4%
ÇANKIRI	3,0%	BALIKESİR	1,4%
ORDU	3,0%	BİTLİS	1,4%
ANKARA	2,9%	KİLİS	1,3%
MUĞLA	2,9%	AKSARAY	1,2%
KARS	2,8%	ISPARTA	1,1%
UŞAK	2,8%	ELAZIĞ	1,0%
KIRIKKALE	2,8%	ŞIRNAK	1,0%
ERZİNCAN	2,8%	NEVŞEHİR	0,9%
TÜRKİYE	**2,7%**	DİYARBAKIR	0,9%
AFYONKARAHİSAR	2,7%	MUŞ	0,9%
MANİSA	2,7%	VAN	0,9%
İSTANBUL	2,7%	TUNCELİ	0,5%
AĞRI	2,7%	SİİRT	0,3%
KIRŞEHİR	2,5%	HAKKARİ	0,1%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Temininde güçlük çekilen meslek (TGÇM) ile adlandırılacaktır.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamındaki işyerlerine 2014 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman teminde güçlük çektikleri ve hangi nedenlerden dolayı güçlük çektikleri sorulmuştur.

Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyerleri

İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler bize işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır. Bu kapsamda, 333 farklı meslekte 3 bin 998 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

Tablo 36: TGÇM Sektörlere Göre Dağılımı, Sakarya, 2014

Sektör	Sakarya		Türkiye	
	Eleman Sayısı	Oran	Eleman Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	20	0,5%	3295	1,2%
İmalat	2496	62,4%	111361	39,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	14	0,4%	384	0,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve ivilestirme faalivetleri	2	0,1%	377	0,1%
İnşaat	377	9,4%	34347	12,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara tasıtlarının ve motosikletlerin onarımı	496	12,4%	48979	17,3%
Ulaştırma ve depolama	82	2,1%	9957	3,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	160	4,0%	21918	7,8%
Bilgi ve iletişim	31	0,8%	3631	1,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	13	0,3%	1305	0,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	27	0,7%	1452	0,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	55	1,4%	8630	3,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	111	2,8%	18839	6,7%
Eğitim	40	1,0%	4027	1,4%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	52	1,3%	7960	2,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	11	0,3%	833	0,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	10	0,2%	5408	1,9%
Genel Toplam	3998	100,0%	282704	100,0%

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Araştırma kapsamında olan işyerleri içinde en yüksek payla eleman temininde güçlük çeken sektör Türkiye sonucunda olduğu gibi imalat sektörüdür. İmalat sektöründeki işyerlerinin %62,4'ü eleman temininde güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Türkiye genelinde de bu oran %39,4'tür. İlde %12,4 ile ikinci sırada olan toptan ve perakende ticaret sektörü Türkiye genelinde de %17,3 ile aynı sıradadır. İlde üçüncü sırada %9,4'lük dilimle inşaat sektörü yer alırken, Türkiye genelinde de inşaat sektörü %12,1 ile üçüncü sıra yer almaktadır.

Sakarya ilinde de en fazla açık iş olan ilk beş sektör ile temininde güçlük çekilen ilk beş sektör aynıdır ve bu sektörlerin sıralamasının da aynı olduğu görülmüştür.

Tablo 37: TGÇM Gruplarının Dağılımı, Sakarya, 2014

TGÇM Eleman Açık İş Meslek Gruplarına Dağılımı				
Meslek Grupları	TGÇM Eleman		Açık İş Eleman	
	Sayı	Oran	Sayı	Oran
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	82	2,1%	44	1,5%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	305	7,6%	223	7,3%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	665	16,6%	801	26,3%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	23	0,6%	5	0,2%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	222	5,5%	133	4,4%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1366	34,2%	520	17,1%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	181	4,5%	189	6,2%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	1151	28,8%	1122	36,9%
YÖNETİCİLER	3	0,1%	2	0,1%
SAKARYA	**3998**	**100,0%**	**3039**	**100,0%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya ilinde araştırma kapsamında olan işverenlerin temininde güçlük çektiği meslek grupları içinde ve açık işlerde de benzer durumlar söz konusudur. Temininde güçlük çekilen meslek gruplarında ilk sırada %34,2'lik payla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ilk sıradadır. Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanları %28,8 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve %16,6 ile nitelik gerektirmeyen meslekler takip etmektedir.

En az temininde güçlük çekilen meslek grupları ise, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Yöneticilerdir. Türkiye sonucuna bakıldığında bu sıralama il geneliyle büyük oranda paralellik gösterir. Çalışanların %22,2'si ve açık işlerin %26,3'ü nitelik gerektirmeyen mesleklerde iken temininde güçlük çekilen mesleklerde ise bu oran %16,6'dır. Sakarya işgücü piyasasında çalışanların önemli kısmı nitelik ve beceri gerektirmeyen mesleklerde iken eleman açığı ise daha çok nitelik beceri gerektiren mesleklerdedir. Nitelik ve beceri gerektirmeyen mesleklerin temininde güçlük çekilme oranı da oldukça düşüktür. Bu grafik bize işgücü piyasasında genellikle nitelik ve beceri gerektiren mesleklerin bulunmasında zorluk çekildiğini göstermektedir.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Temininde en çok zorluk çekilen meslek il genelinde kablo ağı bantlama elemanı, Türkiye'de makineci(dikiş) mesleğidir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin %9,5'ini kablo ağı bantlama elemanı mesleği oluşturmaktadır. Bu mesleği %8,9 ile beden işçisi(genel)takip etmektedir. Daha sonra %8,2 ile gaz altı kaynakçılığı, %5,5 ile makineci (dikiş), %4,6 ile beden işçisi (inşaat), %2,6 ile plastik boru imal işçisi, %2,1 ile satış danışmanı ve %1,8 oranı ile garson meslekleri izlemektedir.

Tablo 38: TGÇM Dağılımı, Türkiye, Sakarya, 2014

SAKARYA			TÜRKİYE		
Meslek Grupları	TGÇM Eleman		Meslek Grupları	TGÇM Eleman	
	Sayı	Oran		Sayı	Oran
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	378	9,5%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	16103	5,7%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	356	8,9%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	9328	3,3%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	326	8,2%	SATIŞ DANIŞMANI	7433	2,6%
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	184	4,6%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	7187	2,5%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	118	3,0%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	5618	2,0%
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	104	2,6%	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	5082	1,8%
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	100	2,5%	AŞÇI	3440	1,2%
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	85	2,1%	PAZARLAMACI	3321	1,2%
BOYACI-METAL	79	2,0%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	3312	1,2%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	73	1,8%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	3147	1,1%
PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	63	1,6%	KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	3094	1,1%
TEMEL İMALAT MONTAJ ELEMANI	54	1,4%	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	3075	1,1%
CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	54	1,4%	KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	2898	1,0%
MOBİLYA MONTAJ İŞÇİSİ	50	1,3%	HEMŞİRE	2552	0,9%
DÖKÜMCÜ (METAL)	45	1,1%	MUHASEBECİ	2531	0,9%
AŞÇI YARDIMCISI	43	1,1%	ELEKTRİKÇİ (GENEL)	2488	0,9%
MOBİLYA DÖŞEME İŞÇİSİ	43	1,1%	MERMER İŞÇİSİ	2420	0,9%
TEMEL METAL ŞEKİLLENDİRME ELEMANI	41	1,0%	BULAŞIKÇI (STEVARD)	2317	0,8%
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	38	0,9%	CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	2239	0,8%
MOBİLYA İMALATÇISI/MOBİLYACI (AHŞAP)	37	0,9%	ÜTÜCÜ	2009	0,7%
DİĞER	**1727**	**43,2%**	**DİĞER**	**193110**	**68,3%**
SAKARYA	**3998**	**100,0%**	**TÜRKİYE**	**282704**	**100,0%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Temininde güçlük çekilen ilk 20 mesleğe bakıldığında Türkiye geneli ile Sakarya ilindeki 5 meslek ortaktır. Temininde güçlük çekilen meslekler genelde mesleki nitelik ve beceri gerektiren mesleklerdir. Yüksek nitelik gerektirmeyen ve düşük maliyetle yetiştirilebilecek garson(servis elemanı), imal işçisi, beden işçisi(genel) gibi meslekler kolay bulunurken gaz altı kaynakçısı, mobilyacı, makineci(tekstil), oto boyacı gibi mesleklerin ağırlığına bakıldığı zaman ara eleman bulunması noktasında da büyük sıkıntı yaşanmaktadır.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin toplam içerisindeki oranı ile açık iş oranları birbirine paraleldir. En fazla temininde güçlük çekilen meslek gruplarında açık iş oranları da yüksektir. Açık iş oranı yüksek meslek gruplarının temininde de güçlük çekilmektedir.

Tablo 39: TGÇM Meslek Gruplarına Göre Karşılanma Durumu, Sakarya, 2014

	TGCM işveren Sayısı			
	Evet	Hayır	Kısmen	Genel Toplam
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	51	62	121	235
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	25	46	59	129
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	30	44	42	116
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	16	30	43	90
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	22	25	41	88
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	13	30	28	70
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	9	7	7	23
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	1	2	2	5
YÖNETİCİLER	1	0	2	3
SAKARYA	**168**	**246**	**344**	**758**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Yapılan araştırmada katılımcılara yöneltilen "eleman temininde güçlük çektiğiniz elemanı karşılayabildiniz mi?" sorusuna verilen cevaplar "Evet", "Hayır" ve "Kısmen" şeklinde belirlenmiştir. "Evet" olarak cevap veren işyerleri temininde güçlük çektiği elemanı referans dönemi için karşıladığı, "Kısmen cevap verenler ise sayısal olarak bir kısmın karşıladığı, "Hayır" cevabı verenlerin ise temininde güçlük çektiği elemanı referans döneminde karşılayamamışlardır. Sakarya İşgücü piyasası talep araştırmasında temininde güçlük çekilen mesleklerin karşılanma oranı %22,1 olmaktadır.

Grafik 14: TGÇM Meslek Gruplarına Göre Karşılanma Oranları, Sakarya, 2014

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Karşılanma oranlarına baktığımızda temininde güçlük çekilen mesleklerde karşılanama durumu en fazla olan meslek grubu büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubudur. Bu meslek grubundaki işler için işverenin talep ettiği eğitim düzeyinden daha üst düzeye sahip iş arayanalar da çalışabildiği için karşılanma durumu yüksek olmuştur.

Tablo 40: TGÇM Güçlük Çekme Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılımı, Sakarya, 2014

TGÇM Nedenlerinin Meslekİçindeki Dağılımı					
Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	58,7%	42,3%	22,8%	21,7%	10,8%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	18,0%	83,4%	78,0%	3,7%	15,6%
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	7,3%	87,5%	3,4%	7,3%	0,0%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	25,2%	72,7%	68,0%	11,9%	11,9%
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	25,2%	72,7%	68,0%	11,9%	11,9%
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	14,2%	74,7%	83,0%	11,4%	8,6%
BOYACI-METAL	83,1%	95,0%	78,0%	5,0%	12,6%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	42,5%	89,5%	65,6%	0,0%	7,5%
PİLİÇ KESİM VE İŞLEME ELEMANI	98,3%	100,0%	96,5%	0,0%	0,0%
TEMEL İMALAT MONTAJ ELEMANI	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
MOBİLYA MONTAJ İŞÇİSİ	4,2%	78,4%	93,7%	0,0%	0,0%
DÖKÜMCÜ (METAL)	7,2%	78,4%	95,2%	0,0%	66,4%
AŞÇI YARDIMCISI	25,6%	79,5%	66,8%	15,4%	10,3%
MOBİLYA DÖŞEME İŞÇİSİ	36,7%	92,4%	74,7%	0,0%	0,0%
TEMEL METAL ŞEKİLLENDİRME ELEMANI	36,3%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	8,3%	85,5%	16,7%	75,0%	6,2%
MOBİLYA İMALATÇISI/MOBİLYACI (AHŞAP)	64,7%	88,3%	74,0%	5,7%	5,7%
SAKARYA	**38,2%**	**75,6%**	**59,4%**	**9,7%**	**11,1%**
TÜRKİYE	**43,6%**	**71,2%**	**59,5%**	**19,9%**	**21,7%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Temininde güçlük çekme nedenleri ve meslekler arasındaki ilişki incelendiğinde ilk 20 meslek içesinde öne çıkan nedenler, %72,2 ile gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve %60,4 ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasıdır. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeni için işbaşı eğitim programlarının önemini göstermektedir. Aktif işgücü programlarının önemi bu nedenlerle bir kez daha öne çıkıyor. Doğru teşhis, doğru tedavi için şarttır. Burada teşhisi koymak demek, “aktif işgücü programlarını” aktif olarak uygulamaktır.

Grafik 15: TGÇM Temininde Güçlük Çekme Nedeni Oranları, Sakarya, Türkiye, 2014

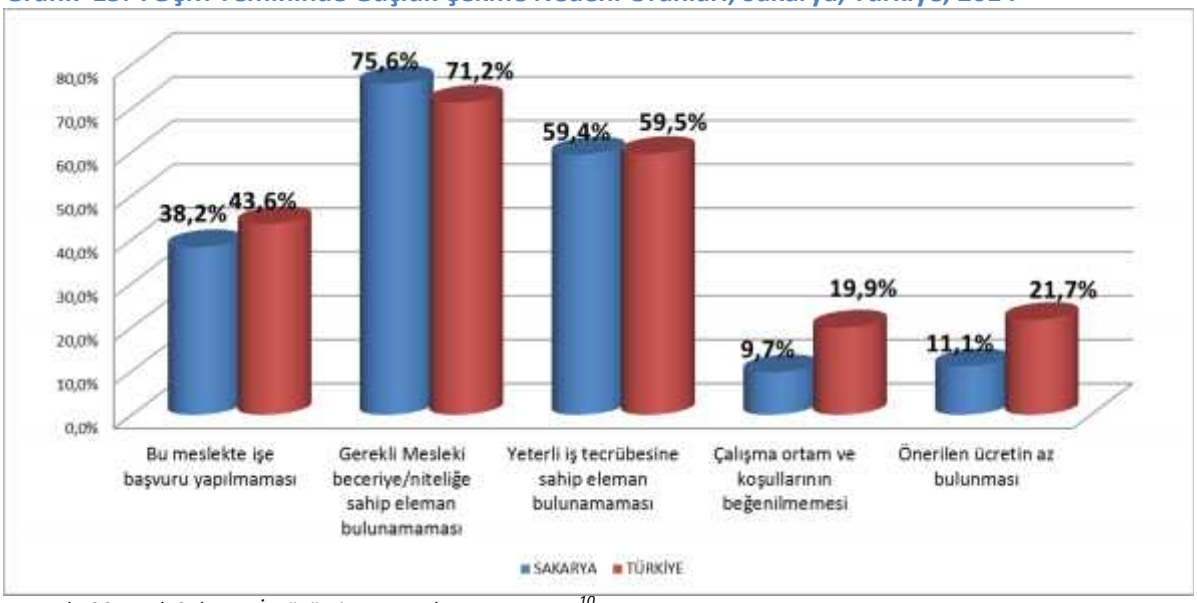

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması[10]

İşgücü piyasasında temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde neden güçlük çekildiği bilgisi çok önemlidir. İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında işletmelere 2014 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri ve neden eleman temininde güçlük çektikleri sorulmuştur. İşverenlerden elde edilen bilgiler ışığında eleman temininde güçlük çekilme nedenleri değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında Sakarya ilinde işverenlerin %75,6'sı eleman temininde güçlük çekme nedenini "gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" şeklinde belirtmişlerdir. İkinci sırayı %59,4'lük oranla "yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması", üçüncü sırayı ise %38,2'lik oranla "bu meslekte işe başvuru yapılmaması" nedeni almaktadır. Bu üç nedeni %11,1'lik oranla "önerilen ücretin az bulunması" ve %9,7'lik oranla "çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi" izlemektedir.

Türkiye geneli için eleman temininde güçlük çekilme nedenleri hem sıralama açısından hem de oransal anlamda Sakarya ili için elde edilen sonuçlardan benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilme nedenleri arasında ilk sırada %71,2'lik oranla "gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamaması" gelirken ikinci sırada %59,5'lik oranla "yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" gelmektedir. Üçüncü sırayı ise, %47,7'lik oranla "ilgili meslekte eleman bulunamaması" almaktadır.

İşveren tarafından doldurulan işyeri bilgi formlarından elde edilen bilgiye göre, temininde güçlük çekilme sebebinin çok yüksek oranlı olarak iş arayan kaynaklı olduğu ve işveren kaynaklı sorunun çok düşük olduğu ifade edilmiştir. Bu veriler mesleksizlik ve işgücü piyasasının gerektirdiği nitelik ve beceriye sahip olmama durumunu bir kez daha ortaya koymuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Mayıs-Haziran aylarında gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Analizi kapsamında işletmelerin gelecek dönemler için eleman sayısındaki artış ya da azalışları hakkında görüşleri

[10] Bir meslek için birden fazla neden girilebildiği için toplamlar %100'den fazladır.

sorulmuştur. Böylece istihdam beklentisi orta (bir yıllık) dönemler itibariyle ölçülmek istenmiştir

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

30 Haziran 2015 tarihinde sektörler itibariyle net istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, en yüksek net istihdam artışı beklenen dört sektörün; % 54,7 ile imalat, %12,1 ile Toptan ve perakende ticaret, % 10,8 ile İnşaat ve %8,6 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri olduğu görülecektir.

Tablo 41: Net İstihdam Değişiminin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014

Sektör	Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı	İstihdam Değişimi İçindeki Oran
İmalat	44539	2612	5,9%	54,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	9843	579	5,9%	12,1%
İnşaat	6145	518	8,4%	10,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2693	411	15,3%	8,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2743	171	6,2%	3,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	433	134	30,9%	2,8%
Ulaştırma ve depolama	1613	98	6,1%	2,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	192	82	42,6%	1,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1003	43	4,3%	0,9%
Eğitim	1775	41	2,3%	0,9%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	3072	34	1,1%	0,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	314	26	8,4%	0,6%
Bilgi ve iletişim	571	14	2,5%	0,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	162	9	5,6%	0,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	171	3	1,9%	0,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2121	0	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	51	0	0,0%	0,0%
SAKARYA	**77441**	**4775**	**6,2%**	**100,0%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2015 yılının Haziran ayı sonu itibarıyla net istihdam artışı beklentisi %6,2'dir. Türkiye genelinde ise %4,9 oranından istihdam artışı beklenmektedir. Sakarya ilinde beklenen istihdam artış oranları Türkiye genelinden yüksektir.

2015 yılı haziran ayı sonu itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde net istihdam değişim oranın en yüksek olduğu ilk üç sektörün; %42,6 ile gayrimenkul faaliyetleri, %30,9 ile diğer hizmet faaliyetleri, %15,3 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü olduğu görülecektir. Herhangi bir sektörde istihdam azalışı beklenmemektedir.

Grafik 16: Net İstihdam Değişiminin Sektörlere Göre Dağılımı, 2014

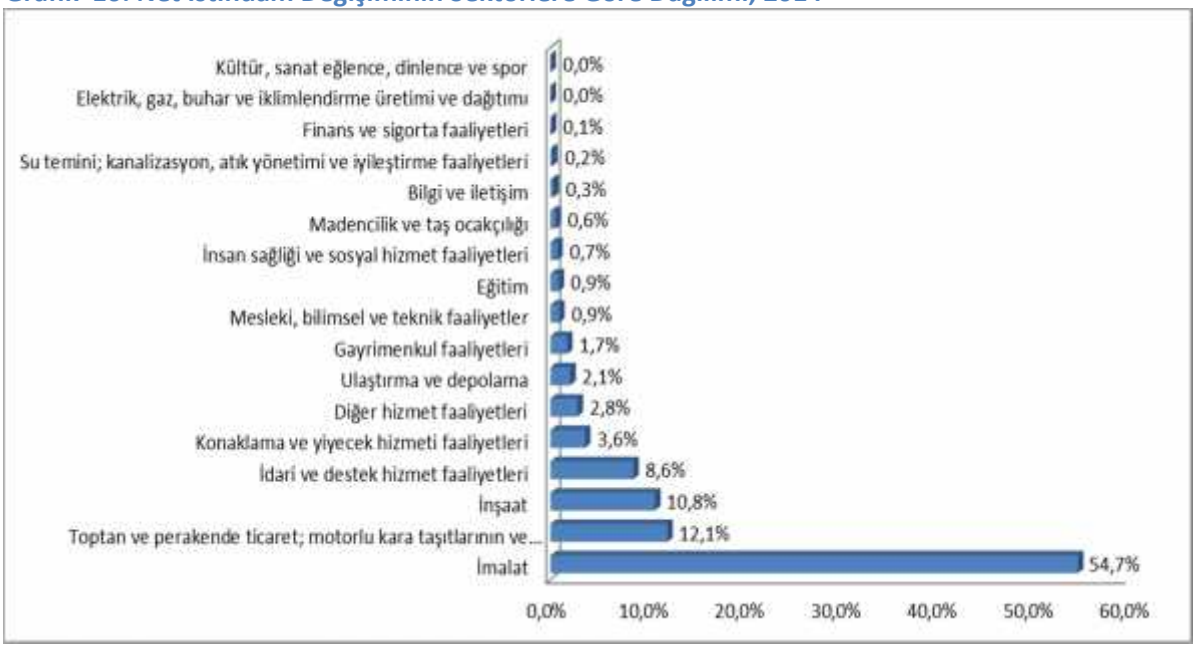

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle net istihdam artışı içindeki oranlarda en yüksek olduğu sektör; %54,7 ile İmalat, %12,2 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, %10,8 ile inşaat sektörü olması beklenmektedir.

Tablo 42: Net İstihdam Değişiminin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, 2014

SEKTÖR	ÇALIŞAN SAYISI	NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ	NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	17955	1615	9,0%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	17175	1267	7,4%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	6377	454	7,1%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	15148	1014	6,7%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	297	10	3,4%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	6073	170	2,8%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	6369	174	2,7%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	6300	67	1,1%
YÖNETİCİLER	1748	4	0,2%
SAKARYA	**77441**	**4775**	**6,2%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Sakarya İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre herhangi bir meslek grubunda istihdam azalışı beklenmemektedir. 30 Haziran 2015 itibariyle meslek grupları içerisinde net istihdam değişim oranın en yüksek olduğu ilk üç meslek grubu; %9 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, %7,4 ile nitelik gerektirmeyen meslekler ve %7,1 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu olduğu görülecektir.

Tablo 43: Net İstihdam Değişiminin Mesleklere Göre Dağılımı, 2014

Sektör	Net İstihdam Değişimi	İstihdam Değişimi İçindeki Oranı
KABLO AĞI BANTLAMA ELEMANI	770	16,1%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL) / BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	941	19,7%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	278	5,8%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	233	4,9%
CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	122	2,6%
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	120	2,5%
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	104	2,2%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	173	3,6%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	95	2,0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	92	1,9%
TEMEL İMALAT MONTAJ ELEMANI	65	1,4%
KAT HİZMETLERİ ELEMANI/KAT GÖREVLİSİ	61	1,3%
DİĞER FIRINCILAR, PASTACILAR VE ŞEKERLEME İMALAT İŞÇİLERİ	54	1,1%
KUMAŞ BOYACISI	54	1,1%
KURUTMA-APRE MAKİNESİ OPERATÖRÜ	54	1,1%
KURUYEMİŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	54	1,1%
SU ŞİŞELEME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	50	1,0%
SATIŞ TEMSİLCİSİ / PLASİYER	48	1,0%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	41	0,9%
SEYAHAT SERVİS ELEMANI (HOST/HOSTES/OTOBÜS-TREN)	38	0,8%
İNŞAAT USTASI	32	0,7%
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	32	0,7%
MOBİLYA İMALATÇISI/MOBİLYACI (AHŞAP)	28	0,6%
SIVACI (ÇİMENTO ALÇI)	26	0,5%
BÜRO MEMURU (İDARİ İŞLER)	25	0,5%
DİĞER	**1182**	**24,8%**
SAKARYA	**4775**	**100,0%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Hangi mesleklerin istihdamında artış ya da azalış olacağına dair öngörü sahibi olmanın en büyük faydası Aktif İşgücü Politikalarını bu mesleklere yöneltmektir. Bu sayede istihdamın artırılmasına ve işsizliğin azaltılmasına doğrudan katkı sunulmaktadır.

30 Haziran 2015 tarihlerinde en fazla istihdam artışı beklenen meslekler incelendiğinde İl genelinde en fazla net istihdam artışı beklenen meslekler; kablo ağı bantlama elemanı, beden işçisi (genel), gaz altı kaynakçısı, makineci (dikiş), çağrı merkezi müşteri temsilcisi, cnc torna tezgahı operatörü, temizlik görevlisi, plastik enjeksiyon üretim elemanı, garson (servis elemanı), güvenlik görevlisi meslekleridir.

Ülke geneline Güvenlik Görevlisi, Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (İnşaat), Garson (Servis elemanı), Satış Danışmanı, Çağrı Merkezi Görevlisi, Pazarlamacı ve Gaz Altı Kaynakçısı meslekleri 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle en fazla net istihdam artışı beklenen mesleklerdir.

İstihdam artışı beklenen mesleklerde mevsimselliğin etkisi görülmemektedir. Bu durumun ortaya çıkmasındaki neden istihdam artışı beklenen mesleklerin İmalat sektöründe olmasıdır.

İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

Sakarya İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre, beden işçisi (genel),kepçe operatörü, ağır kamyon şoförü, şoför-yük taşıma, frezeci (freze tezgâhı operatörü), beton ve betonarme kalıpçısı, temizlik görevlisi, betonarme demircisi, gaz altı kaynakçısı, satış danışmanı meslekleri ise 2015 haziran ayı sonu itibariyle en fazla net istihdam azalış beklentisinin olduğu mesleklerdir.

Ülke genelinde ise bilgisayar operatörü, cep telefonu ve aksesuarları satış elemanı, diğer öğretmenler, asfalt işçisi, ekonomist (iktisatçı) ve matematik öğretmeni-ortaöğretim meslekleri ise 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle en fazla net istihdam azalış beklentisinin olduğu mesleklerdir.

SONUÇ

Küreselleşme süreci ile birlikte ortaya çıkan değişimler işgücü piyasalarını da önemli derecede etkilemiş ve özellikle 1990'lardan bu yana tüm dünyada işsizlik ve istihdam sorunun giderek arttığı gözlenmiştir. Bu durum işsizliği azaltmayı ve istihdamı arttırmayı amaçlayan politikaların önemini arttırmıştır.

ILO 2014 Küresel İstihdam Eğilimleri raporuna göre yapılan bütün iyileştirmelere rağmen işsizlik risk durumunu sürdürmektedir. Gelecek 5 yıllık projeksiyonda işsiz sayısı 5 milyon daha artacağı tahmin edilmektedir. Bu bağlamda dünyada olduğu gibi ülkemizde de işsizlik ve istihdam sorunu büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde işsizlikle mücadele ve istihdamı arttırmaya yönelik politika ve programlara özellikle son yıllarda daha ağırlık verilmiş ve daha etkin bir şekilde uygulanmaya başlanmıştır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde 2014 yılı (Ağustos Ayı sonu itibariyle) verilerine göre Sakarya'da kayıtlı işsiz sayısı 33.360 kişidir. Kayıtlı işsizlerin %58,6'sı erkek, %41,4'ü kadındır.

Sakarya Çalışma ve İş Kurumu il Müdürlüğü'nce İlde 2013 yılı Eylül ayı itibariyle 7.792 kişi işe yerleştirilmiştir. İlde işe yerleştirme oranı %88,6'dır.

Ülkemizin genel sorunu olan işsizlik ve istihdam sorunu Sakarya ili için de önemli bir sorundur. TÜİK'in açıklamış olduğu "hane halkı işgücü anketi" sonuçlarına göre Sakarya İli için işgücüne katılma oranı 2013 yılında %54,8 olarak hesaplanmıştır. Yine 2013 yılı verilerine göre Sakarya İli için işsizlik oranı %9,4 olarak hesaplanırken, istihdam oranı aynı dönem için %49,7 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı sonuçlarına göre Sakarya ilinde gerek işgücüne katılım oranı gerekse istihdam oranı Türkiye ortalamasının üstünde gerçekleşmiştir. Sakarya ilindeki işsizlik oranı ile Türkiye genel işsizlik oranı arasında ise önemli bir fark bulunmamaktadır.

Sakarya ilinde 2014 yılı Mayıs-Haziran aylarında gerçekleştirilen Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması çerçevesinde toplam 1645 işyeri ile görüşülmüştür. Bu işyerlerinin 234'ünün (%4,2) 50 üzeri çalışanı, 923'ünün (%56,1) 10-49 çalışanı, 488 tane işyerinin (%29,6) 1-9 arasında çalışanı vardır.

İşyerleri il ilgili araştırma sonuçlarına göre, anket yapılan işyerlerinde 1317 farklı meslekte toplamda 77.441 kişi çalışmaktadır ve çalışanların %78,2'si erkek ve %21,8'i kadındır. İşyerlerinin büyük çoğunluğu imalat sektöründe faaliyet göstermektedir ve toplamda en fazla çalışanın olduğu sektör imalat sektörüdür. Kadınlarda da erkeklerde de en fazla çalışılan sektör, imalat ile toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Çalışanların meslek grupların göre dağılımına baktığımızda en fazla çalışanın %22,8 pay ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda olduğunu görmekteyiz.

Sakarya genelinde referans dönemi (12 Mayıs-27 Haziran 2014) içinde işletmelerde 3.039 açık iş olduğu tespit edilmiştir. En fazla açık iş İmalat sektöründe bulunmaktadır. İmalat sektörünün arkasından en fazla açık işin bulunduğu faaliyet kolu sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat'tır. EUROSTAT, "Açık İş / (İstihdam + Açık iş) x 100" formülünü kullanarak açık iş oranını hesaplamaktadır. Bu formül ile hesaplandığında açık iş oranının Sakarya geneli için %3,8 olduğu görülmüştür. Sektörel olarak açık iş oranlarına bakıldığında açık iş oranının en yüksek olduğu sektör

gayrimenkul faaliyetleri sektörüdür. Daha sonra sırasıyla diğer hizmet faaliyetleri, idari ve destek hizmet faaliyetleri, inşaat sektörleri gelmektedir.

Meslek gruplarına göre açık işlere bakıldığında açık işlerin büyük bir kısmı tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubudur. Daha sonra sırası ile en fazla açık iş, nitelik gerektirmeyen meslekler ve sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar gruplarında vardır. Buradan da görüldüğü gibi açık işler daha fazla nitelik ve beceri gerektiren mesleklerdendir. Açık iş oranlarının en yüksek olduğu meslek grupları ise sırasıyla tesis ve makine operatörleri, nitelik gerektirmeyen meslekler ve sanatkârlar ve ilgili işlerde meslek gruplarıdır.

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek beden işçisi(genel) mesleğidir. Bunu kablo ağı bantlama elemanı mesleği takip etmektedir. Daha sonra makineci (dikiş) ve gaz altı kaynakçısı mesleği gelmektedir. Söz konusu açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en çok dikkat çeken husus genelde herhangi bir eğitim düzeyinin istenmemiş olmasıdır. İl genelinde işverenlerin %45,4'ü talep edilen eğitim düzeyine farketmez cevabını vermiştir. Bu durum kendini Türkiye sonucunda(%38) da göstermektedir. Hem il de hem de Türkiye genelinde en fazla açık işler belirtilen mesleklerde, ilk üç sırada bulunan mesleğin genel beden işçisi olması ve bu mesleğin belirli bir eğitim ve beceri istemeyen meslek olmasından ötürü, istenen eğitim düzeyinin farketmez olması beklenen bir sonuç olarak görülmektedir.

İşverenlerin en çok talep ettikleri beceri ihtiyacı fiziki ve bedensel yeterlilik becerisidir, ikinci sırada yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe gelmektedir. Daha sonra iş ahlakına sahip olma, takım çalışması ile fazla mesaiye kalabilme gelmektedir. En az talep edilen beceri ve nitelikler ise yabancı dil ve seyahat edebilme esnekliği becerisidir. Sakarya ilinde işverenler en fazla İŞKUR aracılığıyla açık işler için eleman aramaktadırlar. Daha sonra sırası ile akraba-eş-dost aracılığı, gazete, internet siteleri ve özel istihdam büroları gelmektedir.

Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırmasına göre, işverenlerin Sakarya'da ilk 6 ayda 3 bin 998 kişinin temininde güçlük çektikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında uygulama yapılan her 5 işyerinden 2'si eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Personel temin etmede en çok güçlük çeken sektör sanayi (imalat) sektörüdür. Araştırma kapsamında işyeri ziyaretleri sırasında görüşülen işverenlere hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri sorulmuştur. Eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler; Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Konfeksiyon İşçisi, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Garson (Servis Elemanı), Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı, Temel İmalat Montaj Elemanı, CNC Torna Tezgahı Operatörü, Dökümcü, Mobilya Montaj İşçisi, Aşçı Yardımcısı, Temel Metal Şekillendirme Elemanı mesleğidir. Temininde en çok güçlük çekilen meslekler de, açık iş bulunan mesleklerde olduğu gibi büyük çoğunlukla sanayi sektöründedir. Yine temininde güçlük çekilen mesleklerin önemli bir bölümü açık işlerdeki mesleklerde olduğu gibi hem nitelik hem de beceri gerektiren mesleklerdir ancak temininde güçlük çekilen mesleklerde ihtiyaç duyulan kişi sayısı en çok büyük ölçekli işyerlerindedir.

İşyerlerinin personel temin etmede güçlük çekme nedenlerinin başında ise gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Bunu yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, bu meslekte işe başvuru yapılmaması, önerilen ücretin az bulunması ve çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi izlemektedir.

Araştırma kapsamında işyerlerinin çoğu önümüzdeki bir yıl içerisinde işyerinde eleman İhtiyacının artacağını düşünürken, az bir bölümü sabit kalacağını ifade etmektedir. 30 Haziran 2015 tarihinde sektörler itibariyle net istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, en yüksek net istihdam artışı beklenen dört sektörün; imalat, toptan ve perakende ticaret, İnşaat ve idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri olacağı beklenmektedir.

Kablo Ağı Bantlama Elemanı, Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, CNC Torna Tezgahı Operatörü, Temizlik Görevlisi, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Garson (Servis Elemanı), Güvenlik Görevlisi meslekleri 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle en fazla net istihdam artışı beklenen mesleklerdir. Buna karşılık; Beden İşçisi (Genel),Kepçe Operatörü, Ağır Kamyon Şoförü, Şoför-Yük Taşıma, Frezeci (Freze Tezgâhı Operatörü), Beton Ve Betonarme Kalıpçısı, Temizlik Görevlisi, Betonarme Demircisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Satış Danışmanı meslekleri ise 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle en fazla net istihdam azalış beklentisinin olduğu mesleklerdir. Tüm bu sonuçlar göstermektedir ki, Sakarya ili gelişmişlik bakımından Türkiye'nin önemli illeri arasında yer alsa da ciddi bir işsizlik ve istihdam sorunu yaşamaktadır.

Sonuç olarak, Sakarya ilinde işsizliğin önlenmesi ve istihdamın arttırılması için işyerlerinin ve işsizlerin de beklenti ve önerileri dikkate alınarak yapılması gerekenler şu şekilde özetlenebilir;

- Sakarya ilinde sanayi sektörünün çok önemli bir yeri olduğu açıktır. İşyerlerinin büyük bir çoğunluğu sanayi sektöründe faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla işyerlerinin gerek bugünkü gerekse gelecekteki işgücü ihtiyaçları incelendiğinde daha çok sanayi sektörünün işgücü ihtiyacı ön plana çıkmaktadır. Sakarya ilinde sanayi sektöründe faaliyet gösteren işyerleri özellikle nitelik ve beceri gerektiren işgücüne ihtiyaç duymakta ve işgücü temin etmede zorluk yaşadıklarını belirtmektedirler. İşyerlerinin işgücü temininde güçlük çekme nedenlerinin başında ise gerekli mesleki beceriye sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Bu yüzden Sakarya ilinde öncelikle Meslek Liselerinin ve Meslek Yüksek Okullarının sanayi sektörünün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde kalite ve etkinliği arttırılmalı ve öğrenciler bu okullara yönlendirilmelidir. Sakarya Üniversitesinin Meslek Yüksekokulları için 3+1 ve Teknoloji Fakültesi için 7+1 uygulamaları bu soruna çözüm olacak niteliktedir. Ayrıca İŞKUR ve diğer mesleki eğitim veren kurumların da, bu ihtiyacı karşılamaya yönelik mesleki eğitim programlarına ağırlık vermesi gerekmektedir.

- Sakarya ilinde gelecek bir yıllık dönem içerisinde küçük ve orta ölçekli işyerlerinin yaklaşık yarısı eleman ihtiyacında artış beklemektedir. İstihdam artışı beklenen mesleklerin de büyük çoğunluğu küçük ve orta ölçekli işyerlerinde bulunmaktadır. Bu noktada Sakarya ilinde özellikle KOSGEB'in istihdam arttırıcı çalışmaları teşvik etmesi ve bu yöndeki faaliyetlerini arttırması gerekmektedir. Ayrıca işsizlerin doğru politika ve programlarla istihdam artışı beklenen mesleklere hazır hale getirilmesi önemlidir.

- Sakarya ilinde kadınların iş bulamama nedenlerine bakıldığında birinci sırada deneyimsizlik, ikinci sırada yetersiz eğitim yer almaktadır. Bu noktada kadınlara yönelik mesleki eğitim programlarının arttırılması ve kadınların işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu becerilerle donatılması gerekmektedir.

- Sakarya ilinde işsizlerin işten ayrılmada etkili olan unsurların başında düşük ücret gelmekte, bunu işin sigortasız olması, işten çıkarılmak izlemektedir. Sakarya ilinde düşük ücretin ve güvencesizliğin önemli bir sorun olduğu açıktır. İşsizlerin gelecekle ilgili beklentileri de incelendiğinde, işsizlerin "asgari ücretin altında ücret verilmemesi" ve "kişilere hak ettikleri ücretin verilmesi", "iş güvencesinin arttırılması" gibi beklentileri bulunmaktadır. Bu doğrultuda işyerlerinin denetimlerinin arttırılması ve bu konuda gerekli tedbirlerin alınması gereklidir.

- Sakarya'da işyerlerinin en çok destek aldığı kurumlar İŞKUR ve Ticaret ve Sanayi Odasıdır. Bu durum işyerlerinin diğer kurum ve kuruluşlarla olan bağının zayıf olduğunu göstermektedir. Özellikle KOSGEB ile olan bağın ve sanayi-üniversite işbirliğinin güçlendirilmesi gerekmektedir.

- Sakarya'da gerek işsizler gerekse işyerleri yaptıkları öneriler de, İŞKUR'un hizmetleri ile ilgili tanıtım faaliyetlerini arttırmasını gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durum işyerlerinin ve işsizlerin İŞKUR'un hizmetlerini tam olarak bilmediklerini ortaya koymaktadır. Bu yüzden İŞKUR'un tanıtım faaliyetleri düzenleyerek bilgilendirme ve bilinçlendirmeyi arttırması gerekmektedir.

- Tüm ülkede olduğu gibi Sakarya ilinde de işsizlik ve istihdam sorunu önemli boyutlardadır. İşsizlikle mücadele ve istihdamı arttırmaya yönelik politika ve programlarının ilin yerel ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak yaygınlaştırılması ve etkinliğinin arttırılması önemlidir. Bu konuda özel sektör, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarından da gerekli desteğin alınması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Biçerli, M. Kemal (2009), Çalışma Ekonomisi, Beta Basım Yayım, İstanbul.

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Korkmaz Adem ve Adnan Mağiroğulları (2007), İşsizlikle Mücadelede Emek Piyasası Politikaları

Lordoğlu, Kuvvet, Nurcan Özkaplan ve Mete Törüner (1999), Çalışma İktisadı, Beta Basım Yayım, İstanbul.

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

Zaim, Sabahaddin (1997), Çalışma Ekonomisi, Filiz Kitabevi, İstanbul.

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur.**
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	
İşyerinin Yasal Unvanı	
İşyerinin Tabela Unvanı	
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.	

	Evet	Hayır	Fikrim Yok	
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz				
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.				
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.				
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.				
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.				
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.				
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.				
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.				

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**
CADDE/SOKAK:		
DIŞ KAPI NO :		
İÇ KAPI NO :		
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../.....	...../..... @.....

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM			
S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?			
01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			
S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz. **(Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)**		Evet ☐ Hayır ☐	
	SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ		

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. ☐ Soru 15'e geçiniz.

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye katılabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11. Takım çalışması 12. Yabancı dil 13. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	1	2	3
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet** ☐ ⇨	**15.1'e geçiniz**
	Hayır ☐ ⇨	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok ☐ ⇨	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet** ☐ ⇨	**16.1'e geçiniz**
	Hayır ☐ ⇨	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok ☐ ⇨	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYI

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → Görüşme Bitmiştir, TEŞEKKÜRLER.

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*) 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması 7. İşyerine ulaşım zorluğu 8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu							
			1	2	3	4	5	6	7	8
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	Rize	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	4.973
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde

çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- Ek Tablolar

Ek 4-A: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

SEKTÖR	İŞYERİ SAYISI	ÇALIŞAN SAYISI	AÇIK İŞ SAYISI	TGÇM	NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ	AÇIK İŞ ORANI	NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
Bilgi ve iletişim	2722	102669	2773	3631	654	2,6%	0,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	4278	90551	4182	5408	591	4,4%	0,7%
Eğitim	5712	190977	3298	4027	268	1,7%	0,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	676	37222	188	384	71	0,5%	0,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1962	189181	1277	1305	279	0,7%	0,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	1514	37515	1111	1452	250	2,9%	0,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8066	7048742	15218	18839	1747	2,7%	0,0%
İmalat	50592	546251	87006	111361	10949	3,4%	2,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	4171	2509857	5084	7960	1116	2,6%	0,0%
İnşaat	37791	191334	14074	34347	5128	1,7%	2,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12594	832881	14863	21918	2200	2,7%	0,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	849	540430	504	833	118	2,1%	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	1722	23694	1450	3295	227	1,7%	1,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9638	83891	4424	8630	1611	2,2%	1,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	498	196305	295	377	104	0,9%	0,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	46693	31312	34783	48979	8602	3,0%	27,5%
Ulaştırma ve depolama	11428	1119724	8051	9957	1520	2,4%	0,1%
TOPLAM	**200906**	**324949**	**198582**	**282704**	**35432**	**2,7%**	**10,9%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Ek 4-B: İl Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

SEKTÖR	İŞYERİ SAYISI	ÇALIŞAN SAYISI	AÇIK İŞ SAYISI	TGÇM	NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ	AÇIK İŞ ORANI	NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
Bilgi ve iletişim	556	571	1	31	14	0,2%	2,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	7	433	31	10	134	6,6%	30,9%
Eğitim	34	1775	34	40	41	1,9%	2,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	62	2121	9	14	0	0,4%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	4	171		13	3	0,0%	1,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	23	192	26	27	82	11,9%	42,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13	2693	152	111	411	5,3%	15,3%
İmalat	44	44539	1922	2496	2612	4,1%	5,9%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	42	3072	20	52	34	0,7%	1,1%
İnşaat	302	6145	314	377	518	4,9%	8,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	124	2743	126	160	171	4,4%	6,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3	51		11	0	0,0%	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	24	314	13	20	26	4,0%	8,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	66	1003	36	55	43	3,5%	4,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5	162	3	2	9	1,8%	5,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	427	9843	309	496	579	3,0%	5,9%
Ulaştırma ve depolama	97	1613	43	82	98	2,6%	6,1%
TOPLAM	**1833**	**77441**	**3039**	**3998**	**4775**	**3,8%**	**6,2%**

Kaynak: 2014 yılı Sakarya İşgücü Piyasası Talep Araştırması